

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Øget aktivering på indkvarteringscentre).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 27/10 93. Første behandling 2/11 93. Betænkning 30/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Tom Behnke (FP):

I forbindelse med afgivelsen af betænkning bad jeg om, at svarene på spørgsmål 1 og 2 blev optaget i betænkningen.

Det er ikke sket, kan jeg se i udkastet til betænkning, og jeg skal derfor anmode om, at man laver et omtryk af det endelige betænkningssudkast, hvor de bilag, der omtaler svar på spørgsmål 1 og 2, er optrykt.

Vi synes, at forslaget punkt 2, hvor man laver en ny affattelse af lovens § 4, stk. 2, er meget uhensigtsmæssig og bestemt ikke udtrykker det, der er meningen med ændringen.

Man skriver, at det drejer sig om nære familiemedlemmer. Jeg spurgte ministeren, hvad nære familiemedlemmer er, og ministeren svarede, at det er børn og ægtefælle til den herboende. Endvidere står der, at det kun kan ske i særlige tilfælde af humanitær karakter. Så spurgte jeg ministeren, hvad særlige tilfælde af humanitær karakter er, og ministeren svarede, at det er børn og ægtefælle til den herboende.

Børn og ægtefælle er således pr. definition tilfælde af en særlig humanitær karakter. Så kan man lige så godt skrive det direkte i paragraffen, således at de, der skal læse loven, og borgerne ved, hvad det er, flertallet ønsker, og hvad der er meningen med loven, i stedet for at sløre kendsgerningerne på den måde, man har gjort. Man giver befolkningen et indtryk af, at det kun er i særlige tilfælde af humanitær karakter; det er det ikke.

Vi ville stille et ændringsforslag, så vi fik præciseret dette spørgsmål, men det er ikke teknisk muligt at stille et sådant ændringsforslag, for det, det handler om, er ministerens de-

inition af, hvad der er af særlig humanitær karakter. Ministerens definition kan vi ikke stille ændringsforslag til, og et ændringsforslag til lovforslaget vil være så teknisk kompliceret, at det stort set er umuligt.

Det skal dog ikke afholde os fra at indstille forslaget som helhed til vedtagelse alligevel. Denne lille detalje skal ikke afholde os fra at støtte de mange gode intentioner, der i øvrigt er i forslaget. Men vi ønsker altså, at betækningsbidragene bliver korrekt udformet med optryk af svarene på spørgsmål 1 og 2.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvilke overvejelser har regeringen gjort sig med hensyn til at give opholdstilladelse til personer fra Serbien-Montenegro, der er flygtet for at undgå militærtjeneste?«

Af Ebba Strange (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/11 93. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/12 93).

Begrundelse

Ebba Strange (SF):

Under forespørgselsdebatten her i Tinget den 4. november om regeringens flygtninge- og indvandrerpolitik rejste jeg spørgsmålet om opholdstilladelse til de personer fra Serbien og Montenegro, der søger asyl i Danmark, fordi de er flygtet fra militærtjeneste enten som desertører eller som militærnægtere.

[Ebba Strange]

På det tidspunkt havde debatten i Danmark løbet i et par måneder. Den 27. august havde Danmarks Radios udsendelse Orientering således et indslag, der bl.a. byggede på samtaler med en forsvarsadvokat fra Beograd, der har været forsvarer for folk, der har skjult sig i landet for at undgå militærtjeneste, samt med en repræsentant for antikrigscentret i Beograd, der bl.a. har hjulpet militærnægtere med at flygte ud af landet, samt med journalister fra oppositionspressen.

Samstemmende var vidnesbyrdene udtryk for, at man ikke havde nogen sikker viden om, hvad der ville ske med militærnægtere, der blev sendt tilbage, men at det mest sandsynlige ville være, at de først ville blive sat til at aftjene deres værnepligt og derefter stillet for retten.

Den 31. august stillede Retsudvalget de første spørgsmål om sagen til indenrigsministeren. Der er senere stillet en lang række spørgsmål; der ligger også stadig en lang række ubesvarede spørgsmål. Det eneste beroligende i de svar, der blev afgivet dengang, var, at sagerne ikke som først antaget af flere ville blive afgjort efter åbenbart grundløs-proceduren, men at de ville få en normal asylsagsbehandling, og denne sagsbehandling er så nu i gang.

Den 16. november stadfæstede Flygtningenevnet Direktoratet for Udlændinges afslag i tre sager. Det vil sige, at det igennem disse afgørelser er godtgjort, at Danmark ikke giver asyl til personer, blot fordi de nægter at gøre tjeneste i den serbiske hær. Det vil sige, at vi kan forvente dem hjemsendt, medmindre der er andre grunde til, at de kan få asyl, eller medmindre regeringen og Folketinget træffer en anden beslutning, nemlig en beslutning om at give dem midlertidig opholdstilladelse, med det argument, at vi ikke ønsker at give den støtte til den serbiske hær og dermed det slag i ansigtet på den serbiske antikrigsbewægelse, som en udsendelse ville være udtryk for.

Ministeren har nu haft god tid til at overveje sagen og drøfte den i regeringen bl.a. med udenrigsministeren, til hvem der også ligger en lang række ubesvarede spørgsmål i Udenrigsudvalget, så jeg afventer spændt, hvad man er nået frem til.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil godt kvittere over for SF for, at vi får

lejlighed til at drøfte dette meget vigtige spørgsmål her i folketingsalen. Jeg tror, det er en god mulighed for, at vi kan diskutere disse her ting i sammenhæng og ikke, sådan som det så ofte sker i pressen, meget isoleret ud fra nogle enkeltstager og ofte på baggrund af ikke særlig korrekte oplysninger. Derfor vil jeg sige tak til fru Ebba Strange for, at vi får denne lejlighed til at diskutere en række af de dilemmaer, som også er i denne sag, så åbent som overhovedet muligt.

Når jeg godt vil tage udgangspunkt i en række af de mere fragmentariske oplysninger, der gives i pressen, så er det lidt på baggrund af en række af de opfordringer, jeg har fået: Bøj udlændingeloven! har man sagt. Giv kollektivt asyl til alle 2.600! Gør militærunddragelse til et automatisk asylgrundlag! Tøm Serbien for våbenføre mænd! Blæs på principperne om, at ansøgere skal behandles og vurderes individuelt og konkret! Lav en særlov for serbere, ligesom man i sin tid gjorde det for de statsløse palæstinensere! Forvrid reglerne om humanitær opholdstilladelse, så ingen sendes tilbage! Eller som der også har været en del der har sagt: Find dog på et eller andet!

De mange opfordringer fra de sidste uger om enten at fortolke sig eller lovgive sig ud af dilemmaet om de serbiske militærnægtere har, som det er fremgået bare af dette lille udvalg af udsagn, været forskellige; de har også været indbyrdes modstridende. Realismen ufortalt bygger de alligevel på vores fælles afsky for udviklingen i det tidligere Jugoslavien. For nogles vedkommende bygger de også på opbakning til militærnægtelse som princip. Jeg har kort sagt ikke nogen grund til at beklikke de meget sympatiske motiver, der ligger bag opfordringerne.

I betragtning af de mange dilemmaer, og hvor mange afvejninger vi her i Folketinget sammen skal foretage i flygtningepolitikken i de kommende år, vil jeg godt opfordre til lidt gensidighed på dette felt.

Jeg vil opfordre til, at vi – og med vi mener jeg alle parter – også når vi er uenige, afstår fra negativ motivfortolkning, at vi afstår fra beklikning af den humanistiske helhjertethed hos hinanden og afstår fra overfladiske og manipulerende historiske paralleller, som ikke hører hjemme i virkelighedens verden.

[Indenrigsministeren]

Det er ikke noget, vi plejer at gøre her i Folketinget. Jeg har heller ikke oplevet det i denne sag. Det, jeg henviser til her, er en række af de argumenter, der har været ført frem i den offentlige debat i øvrigt.

Til det sidste, jeg nævnte, vil jeg så godt føje, at det, der jo også her står på spil, er vores evne til som samfund, som befolkning, men også som engagerede enkeltmennesker at forholde os ansvarligt og nuanceret til fremtidens flygtningepres. Det, vi skal passe på, er, at den evne kan degenerere, hvis vi ikke giver hinanden fair play i debatten.

Lad os tage tre af de spørgsmål, der har været oppe. Jeg vil godt spørge:

Er det f.eks. fair play at blive ved med at påstå, at vi sender folk tilbage til den visse død eller langvarige fængselsstraffe, når den længste straf til en serbisk militærunddrager har været et års fængsel, og – hvad der måske ikke er uvæsentligt – for folk, der er flygtet til udlandet, har den længste straf været et halvt års betinget fængsel?

Er det fair play at påstå, at serbiske militærunddragere tvinges i krig imod deres vilje ved tilbagevenden, når hverken officielle kanaler eller de humanitære organisationer har kunnet finde ét eneste eksempel på det? Er det fair, når man ved, at der ville blive givet asyl i Danmark, hvis det var tilfældet, at de blev sendt tilbage i krig?

Derfor synes jeg heller ikke, at den måde, fru Ebba Strange argumenterede på for et øjeblik siden, helt passer i forhold til den lovgivning, vi har på området.

Og det tredje spørgsmål: Jeg har i hvert fald nogle gange spurgt mig selv: Er det fair at skildre Flygtningenævnets behandling af sersagersne som uansvarlig, når man ved, at sagerne har været stillet i bero i et halvt år for at checke alle de foreliggende oplysninger endnu en gang?

Som det sidste kan man vel egentlig godt spørge: Tror man virkelig, at det danske udlændingssystem, som er berømt – jeg skulle måske tilføje: og berygtet – for sin grundighed med den deraf følgende lange sagsbehandlingsperiode, ville sløse med afgørelsen af, som i dette tilfælde, 2.600 menneskers skæbne?

Derfor synes jeg, vi må spørge os selv og hinanden, om nogle af de skæve vinkler i den offentlige debat om dette spørgsmål måske og-

så skyldes et lidt begrænset kendskab til, hvordan udlændingssystemet fungerer. Jeg skal nok lade være med at begive mig alt for langt ind i det, men blot lige komme med et par konkrete oplysninger, som vi jo i hvert fald plejer at være enige om at man skal tage som udgangspunkt:

Den danske udlændingelov bygger på det, synes jeg, meget sunde princip, at der i alle sager på alle niveauer skal ske en individuel, konkret behandling af hver eneste ansøgning. Det gælder både ved asylbehandlingen i Direktoratet for Udlændinge, og det gælder den behandling, der finder sted i Flygtningenævnet, og de muligheder, der er for – hvis man søger om humanitær opholdstilladelse – bagefter at få ansøgningen behandlet i Indenrigsministeriet.

I asylsagerne træffer både Direktoratet for Udlændinge og Flygtningenævnet afgørelse på baggrund af alle de oplysninger, som man overhovedet kan kratte til sig, og det vil ikke bare sige det, som de pågældende selv oplyser i sagen, men også oplysninger, som man indsamler via Udenrigsministeriet, via de humanitære organisationer, som man arbejder tæt sammen med – jo i øvrigt så tæt, at Dansk Flygtningehjælp har to pladser i det syv mand store nævn – via Amnesty International, og sådan kunne jeg blive ved. Det har også været tilfældet i sagerne med de serbiske militærnægtere. Der har været masser af kilder, man har bygget på.

Derudover hører det jo også med i billedet, at man, efter at der blev rejst tvivl, bl.a. i den radioudsendelse, som fru Ebba Strange henviser til, yderligere har været ude og finde ud af, hvad der helt konkret sker i de pågældende sager, om det er rigtigt, sådan som det påstås, at man risikerer, at folk kommer tilbage til den krig, de er flygtet fra, og bliver tvunget imod deres vilje i aktiv militærtjeneste. Det hører med til den rigtige beskrivelse af dette her, at sagerne, efter at de har været klar til ekspedition i Flygtningenævnet, for et meget stort antal vedkommende har været stillet i bero i et halvt år, netop fordi man gerne ville have flere oplysninger, man ville være helt sikker. Og det forholder sig nu engang sådan, at hvis de oplysninger, man fik, havde vist noget andet end det, man hidtil havde arbejdet ud fra, så ville man selvfølgelig ikke have truffet de afgørelser, der rent faktisk er truffet.

[Indenrigsministeren]

Jeg vil også godt sige, at det har undret mig – og i og for sig også indimellem gjort mig lidt ked af det – at der har været en skråsikkerhed bag påstanden om, at det danske samfund virkelig skulle være sådan skruet sammen, at vi med åbne øjne sendte folk tilbage til den visse død. Det er ikke tilfældet. Der er tale om, at der i den serbiske straffelov er en bestemmelse om, at der kan idømmes dødsstraf. Det var der indtil forholdsvis få år siden også i den danske lovgivning. Derfor er det, vi må forholde os til, naturligvis de konkrete straffe, der idømmes, og jeg har redegjort for, hvordan de er faldet ud. Den situation, der er mest relevant for os her, er, at der har været idømt et halvt års betinget fængsel for serbiske militær-uddragere, der er flygtet til et andet land og derefter er blevet sendt tilbage.

Når jeg siger, at jeg egentlig har været lidt ked af det tusmørke, man forsøger på at lægge over det danske retssystem, så er det, fordi man fuldstændig ser bort fra, at vi nok er det land i verden, der gør mest ud af asylsagsbehandlingen. En lang række af de lande, som har været nævnt i debatten her, har ikke en flerleddet struktur; de har ikke først et direktorat, der behandler sagen på, jeg havde nær sagt ganske almindelig embedsmandsvis, og derefter et andet led, nemlig et domstolslignende, bredt sammensat organ, der arbejder helt uafhængigt, og som så tager endelig stilling.

Der er ikke ret mange lande, der har indrettet sig med en så grundig sagsbehandling, som vi har, og jeg vil godt understrege også under debatten her i dag, at for mig at se er det den bedste garanti for den retssikkerhed, som asylansøgere naturligvis skal have, uanset hvilket land de er flygtet fra. Derfor har jeg lidt svært ved at forstå den bagtalelse, der finder sted af det danske flygtningesystem i lidt propagandistisk øjemed, fordi man ønsker et andet udfald af nogle af de sager, der er til behandling.

Når Flygtningenævnet så er færdig, er selve asylgrundlaget endeligt afhandlet; det kan hverken Indenrigsministeriet eller ombudsmanden derefter tage stilling til. Når en del sager alligevel ender enten hos ombudsmanden eller hos mig som indenrigsminister, er det, fordi man hos ombudsmanden som bekendt kan få checket, om sagens behandling er gået ordentligt til. Derudover kan man henvende sig til Indenrigsministeriet og søge om huma-

nitær opholdstilladelse. Det er ikke en alternativ behandling til det, der har fundet sted én gang, men det er den lille ventil, som vi i et humanistisk samfund har ønsket at oprette netop for at se, om der kunne være andre særlige omstændigheder, der gjorde, at de pågældende skulle have opholdstilladelse. Heller ikke dér er der tale om, at man som minister bare kan agere fuldstændig frit i luften svævende, også dér er der nogle indikationer i lovens bemærkninger, som man skal tage hensyn til og holde sig inden for.

Hvis vi tager de 3 sager, der hidtil har været afgjort i nævnet, så er der i de 2 af dem allerede søgt om humanitær opholdstilladelse, og i det ene tilfælde – det skete i fredags – er der givet en sådan opholdstilladelse. Det er sket efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, der taler om helt særlige omstændigheder. Her er der ikke tale om én person, men der er tale om fem personer; vedkommende har nemlig ikke blot sin kone med, men også tre mindreårige børn. Denne opholdstilladelse knytter sig direkte til de helt ekstremt vanskelige levevilkår, der i øjeblikket er for familier med små børn i Serbien, og det er med en direkte henvisning hertil, at der til disse fem personer er givet en midlertidig opholdstilladelse – midlertidig i den forstand, at den gælder for seks måneder, og derefter kan der tages stilling til den igen.

Den anden person, der søgte om humanitær opholdstilladelse, var en enlig ung mand. Det grundlag, han søgte på, var ikke et grundlag, der overhovedet faldt ind under de specifikationer, der nu en gang ligger omkring humanitær opholdstilladelse, og derfor blev der givet afslag.

Når jeg godt har villet beskrive de to eksempler lidt grundigt, er det netop for at understrege, at vores nuværende system bygger på en meget grundig, helt konkret stillingtagen til alle de momenter, der nu en gang er i enhver sag, og kun derved sikrer vi os den mest retfærdige behandling.

Det er også baggrunden for, at jeg er modstander af særlovgivning for særlige grupper. Det er også baggrunden for, at jeg ikke mener, at vi ved lov bør indføre et nyt princip, der betyder, at militærnægtelse i sig selv skulle fejle alle andre overvejelser, som man i øvrigt kunne gøre sig i en given asylsag, af bordet.

[Indenrigsministeren]

Det, der ligger i min beskrivelse, er en opfordring til, at vi ikke – fordi vi har hjertet meget med, som vi vel alle har i denne sag – går hen og skrotter et i øvrigt fortrinligt virkende asylsystem, fortrinligt virkende, men selvfølgelig med en række konkrete kritikpunkter, man kan have, f.eks. om sagsbehandlingstiden. Om den vil jeg dog godt sige, at den hænger jo netop nøje sammen med den grundighed, der lægges i hver enkelt sags behandling.

Jeg vil godt sige, at i vores fortsatte behandling af besværlige sager af denne karakter er alle parter, ikke mindst asylansøgerne, bedst tjent med, at vi holder os til de retsprincipper, som vi i alle andre sammenhænge står vagt om – jeg havde nær sagt hylder – også i en sag som denne her, hvor det er besværligt. Dermed være så også sagt, at vi i fremtiden ikke bør begive os ind i situationer, hvor vi så at sige hopper fra tue til tue, når der dukker besværlige problemer op på udlændingeområdet. Dem vil vi få masser af i de kommende år; de dilemmaer, vi har, vil bestemt ikke blive mindre, og det er også baggrunden for, at den nuværende regering har valgt at målrette sin politik i forhold til de grupper, som har det allerstørste behov for hjælp.

Jeg vil godt afslutte min besvarelse med at understrege, at når man har læst en række af de debatindlæg, der har været i pressen her på det seneste, kunne man få det indtryk, at Danmark er et lukket, inhumant samfund, at vi ikke vil have med flygtninge at gøre, og at vi ikke kender vores internationale forpligtelser på dette område. Det er en skævvridning af virkeligheden, som ingen steder hører hjemme. Danmark modtager i 1993 omkring 7.700 flygtninge, langt størsteparten af dem fra det tidligere Jugoslavien. Det er netop udtryk for, at vi ikke blot kender, men også lever op til vores forpligtelser som en humanitær nation på dette her område, og man skal lade være med at skævvride opfattelsen af Danmarks rolle i verdenssamfundet på dette felt ved at påstå, at vi nu er i en ny situation, hvor vi sender folk tilbage til den visse død.

Min opfattelse er, at Danmark – og det gælder så det brede flertal, der har stået bag langt, langt størsteparten af flygtningelovgivningen, som den nu engang er blevet til igennem årene – godt kan være sin flygtningepolitik bekendt. Vi kan godt være vores asylbestemmelser be-

kendt. Men for at vi kan blive ved med at modtage et kontingent flygtninge, som bestemt ikke procentvis hører til de mindste her i Europa, må vi også indimellem være i stand til at lave den målretning, der skal til. Vi er nødt til at sige nej også til nogle, hvor vi ellers gerne med hjertet ville sige ja, for ikke – som i dette tilfælde – at introducere nogle helt nye asylgivende principper i det danske samfund.

Jeg tror fortsat, at det, vi er bedst tjent med, er at fastholde det system, vi har bygget op, og som har betydning, at vi i den konkrete modtagelse af flygtninge, men også i forhold til de samarbejdspartnere, vi har ude omkring i Europa, i vores humanitære indfaldsvinkel bestemt godt kan sidestilles med mange af dem, man i denne debat – bl.a. fra Europa-Parlamentet – har forsøgt at sammenligne Danmark med i negativt øjemed.

Min opfordring skal altså være: Ja, vi skal blive ved med at modtage flygtninge i Danmark. Vi skal blive ved med at leve op til vores forpligtelser i forhold til det tidligere Jugoslavien. Og i dette tilfælde, når det gælder serbiske militærnægtere, vil det betyde, at nogle får afslag og andre får opholdstilladelse, præcis som det er sket i Sverige, præcis som det er sket i Norge, og præcis som det er sket i en række andre europæiske lande. Når der er forskelle, er det, fordi det er vigtigt at tage stilling til den enkelte sag og ikke behandle flygtningene en bloc, uanset om det er i positivt eller i negativt øjemed; det er vi bedst tjent med.

Forhandling

Ebba Strange (SF):

Jeg skal takke for ministerens svar.

Jeg var ked af en sætning i svaret; det var noget med, at jeg skulle have misledt eller fejlfortolket et eller andet.

Jeg gjorde mig megen umage med min begrundelse, og jeg har heller ikke på noget tidspunkt i den offentlige debat sagt, at vi sender folk tilbage til den visse død eller langvarigt fængsel, eller at de tvinges i krig efter deres tilbagevenden.

Jeg sagde udtrykkelig – hvad jeg ikke bare fik ud af den radioudsendelse, jeg henviste til, men også siden er blevet bekræftet i – at det bedste, man kan sige, er, at der er stor uvished om, hvad der vil ske, hvis disse mennesker ven-

[Ebba Strange]

der tilbage, bl.a. fordi retssystemet i Beograd – og det er jo så nogles held og lykke – fungerer så elendigt, som det gør, og fordi der alene på folk, der opholder sig inden for Serbiens grænser, er udstedt 30.000 arrestordrer, og det er næsten ikke til at overkomme. Og hvis de over 100.000, der er flygtet til udlandet, så begynder at vælte hjem, er det slet ikke til at overkomme.

Jeg har ikke sagt noget om det. Jeg har ikke engang sagt noget om, hvor hårde straffe de vil få. Jeg har sagt, at det bedste, vi kan sige, er, at vi ikke ved, hvad der vil ske dem.

Men jeg er enig i, at det er et dilemma – og det er jeg da i hvert fald glad for at ministeren også synes det er – og det er det, fordi jeg i modsætning til udenrigsministeren, og det vil sige regeringen, synes, at det ville være så dejligt, hvis der var sammenhæng i den danske politik.

Der er kommet et svar til Udenrigsudvalget fra udenrigsministeren den 14. oktober; heri skriver udenrigsministeren, at der ingen forbindelse er mellem sanktionspolitikken og den danske udlændingelovgivning, herunder reglerne for tildeling af asyl. Da jeg så det svar, tænkte jeg: Nej, lige præcis! Og det er præcis det, der er mit budskab i dag.

Nu har vi fået en gennemgang af, hvordan man behandler asylansøgere – det ved jeg selvfølgelig godt – og det, nævnet har besluttet, er altså, at der ikke skal gives asyl alene på grund af militærnægtelse i Serbien. Og nævnet kan selvfølgelig beslutte, at der, før man vil inddrage militærnægtelse i en asylvurdering, skal være andre velbegrundede motiver for at flygte. Det kan f.eks. være et motiv om, at man vil blive tvunget ind i en militær aktion mod sin samvittighed, og hvis straffen i sig selv er høj, så skal man også tage hensyn til det – men det har nævnet så ikke skønnet at den var. Jeg kan forstå, at der ikke har været helt enighed i nævnet, men det har man altså skønnet at der ikke skal. Lad det være!

Der er nogle af dem, der vil få asyl – det tror jeg – fordi der er nogle, der har andre grunde til at flygte; men de, der alene har militærnægtelse som begrundelse, får det altså ikke. O.k., det må vi tage til efterretning. Det er Folketingets opgave, og det er den politiske opgave at tage det til efterretning. Sådan er vores system bygget op. Asyl, det giver kun Direktoratet og Flygtningesnævnet.

Så er spørgsmålet til os: Vil vi som ansvarlige danske politikere påtage os det ansvar at sende de unge serbiske mænd retur til den serbiske hær? Serbien er ikke i krig i øjeblikket – jeg vil ikke misforstås. Jeg påstår ikke, at de bliver sendt ind i krigen i Bosnien-Hercegovina; men jeg påstår, at de bliver sendt tilbage til aftjening af værnepligten i den serbiske hær.

Det synes vi ikke i SF at de skal, og jeg skal prøve at begrunde hvorfor: FN-sanktionerne mod Serbien er de skrappeste, der nogen sinde har været siden Sydafrika. De er skrappere end dem over for Irak. De omfatter ikke kun handel, men neddrogning af diplomatiske missioner og deltagelse i sportsudøvelse, kulturel udveksling og videnskabeligt og teknisk samarbejde.

FN har fordømt det serbiske engagement i krigen i Bosnien-Hercegovina, og der er vel ingen, der vil nægte – ikke engang Udenrigsministeriet ifølge det svar, jeg har fået – at der er et serbisk engagement i Bosnien-Hercegovina. FN har nedsat et krigsforbrydertribunal, der bl.a. skal se på, hvilke serbere der har begået krigsforbrydelser i forbindelse med krigen.

Den 15. februar d.å. har FN's Flygtningehøjkommissariat i Genève udsendt en appel, hvori det advokerer for midlertidig beskyttelse af alle desertører og militærnægtere fra Serbien og Montenegro uanset deres etniske oprindelse, som efter at være blevet indkaldt frygter for at blive tvunget til at deltage i internationalt fordømte krigshandlinger eller at blive straffet for at nægte at deltage. UNHCR mener, at der først må erklæres generel amnesti, før man sender dem tilbage.

I juni måned refererer UNHCR til sin udtalelse fra februar, og UNHCR tilføjer i øvrigt, at man vil ikke være i stand til at følge, hvad der måtte ske med dem, der bliver sendt tilbage. Men det kan jeg forstå at den danske regering måske er.

Der er i Serbien en opposition imod krigen, der under de vanskeligst tænkelige forhold arbejder for fred og imod de ledere, der er skyldige i, at krigen i det tidligere Jugoslavien fortsætter. Over 100.000 unge mænd er flygtet for at undgå militærtjeneste, ikke blot fra de etniske mindretal, albanere, muslimer og ungare m.fl., men også mange serbiske serbere. Det er disse mennesker, der yder det vigtigste bidrag til en kommende fred i det tidligere Jugoslavi-

[Ebba Strange]

en. Ved at sende de militærnægtere tilbage, der søger asyl i Danmark, bidrager Danmark med støtte til dem, der fremmer krigen, krigsherrerne omkring Milosevic, og ikke med støtte til og fremme af freden.

Endelig vil en tilbagevenden fra Danmark være et signal til alle de andre lande i Europa om, at nu kan de også roligt gøre det samme. For ministeren har jo ret i, at Danmark er kendt for sit meget grundige asylsystem, så hvis Danmark begynder at sende militærnægtere tilbage – hvad Danmark altså gør nu – vil det være naturligt for Frankrig, Holland, de tyske delstater og en række andre af de europæiske lande, som i dag ikke sender serbiske militærnægtere tilbage, også at begynde at gøre det. Jeg ved, at Norge og Sverige gør det, men en lang række andre europæiske lande gør det ikke, og det var dem, jeg godt kunne tænke mig at vi for en gangs skyld var model for.

Hvad skal vi så gøre? Ministeren vil ikke have flere særlove. Det kan jeg godt forstå, men jeg skal så bare meddele, at det er den forhenværende regering under inspiration af Socialdemokratiet, der står bag den mest omfattende særlov, vi nogen sinde har lavet i forhold til udlændingeloven, nemlig loven om midlertidigt ophold til visse personer fra det tidligere Jugoslavien. Det var en særlov, der ville noget. Den omfattede mange mennesker. Og det er såmænd ikke sværere, end at man i den kunne indføje en paragraf. Jeg har siddet og studeret det, og måske kunne man nøjes med et nyt stykke i § 1, der sagde, at indtil der er fred i Jugoslavien – det er det, der står i forvejen – kan disse mennesker få lov at opholde sig i Danmark. Det er kun et spørgsmål om politisk vilje.

Med hensyn til i fremtiden at give asyl til militærnægtere vil jeg sige, at det slet, slet ikke er den debat, jeg vil ind i; det er ikke den, jeg har rejst, og det er ikke den, jeg mener hører hjemme i denne forbindelse. Det er en anden debat. Den har vi kørt i alle de 30 år, hvor jeg har interesseret mig for flygtningepolitik, sidst her i Tinget engang i 1968 i forbindelse med nogle militærnægtere fra USA, der ikke ville deltage i Vietnamkrigen. Det er en gammel diskussion. Den er spændende, men det er slet ikke den, vi skal have nu.

Vi har at gøre med en krig, der er fordømt af det internationale samfund så kraftigt, som vi

heldigvis sjældent oplever det, og det er det, jeg kunne ønske at dette Ting forholdt sig klart og entydigt til og også den danske regering. Det er en enestående situation, vi er i. Vi vil komme i mange andre dilemmaer, men præcis den situation, vi er i her, er enestående og behøver ikke at skabe præcedens for noget som helst. Det er et spørgsmål om politisk konsekvens og politisk moral.

Jeg skal fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til at sikre midlertidig opholdstilladelse – indtil krigen i det tidligere Jugoslavien er slut, eller indtil Serbien har udstedt generel amnesti – til personer, der er flygtet til Danmark som desertører eller militærnægtere fra Serbien og Montenegro, men som får afslag på ansøgning om asyl, samt til at indlede forhandlinger med de øvrige Europarådslande om ensartet behandling af disse asylsager, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 17).

Anden næstformand (Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i debatten.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, det er en utrolig vanskelig sag, for der er mange følelser indblandet i det og mange ræsonnementer, som kan være både logiske og rigtige, men hvor vi så alligevel stejler lidt, når det kommer til stykket. Så det er ikke en sort/hvid sag; det vil jeg godt medgive fru Ebba Strange. Og jeg vil sige, at jeg bestemt forstår fru Ebba Stranges argumentation her i dag.

Men jeg har et enkelt spørgsmål til fru Ebba Strange: Jeg synes, at jeg i begyndelsen af indlægget hørte, at fru Ebba Strange understregede, at også SF ved, at Serbien ikke er i krig. Alligevel blev hovedargumentationen i slutningen af indlægget kørt over på krig, og at dette var måden at standse krigen på, og at det var en afstandtagen fra krigen. Derfor vil jeg spørge fru Ebba Strange, om det er det første synspunkt eller det er det sidste synspunkt, SF har.

[Peter Duetoft]

Jeg vil også markere, at for CD – og også for regeringen, tror jeg; den skal jeg ikke udtale mig på vegne af, men jeg gætter på, at det også gælder for regeringen – ville der være en voldsom ændring i forholdet til disse asylansøgere, i det øjeblik der var krig og Serbien var krigsførende, for så ville det være en helt anden situation, vi talte om. Derfor synes jeg, at det er lidt af en forkert drejning af debatten at stille sig op her og påstå, at det, at man beholdt nogle militærnægttere fra et ikkekrigsførende land, ville føre til, at krigen i det tidligere Jugoslavien holdt op, når man selv har indrømmet, at Serbien – i øjeblikket i alt fald – ikke er inddraget i den. Jeg vil godt have en afklaring på det område.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg håber også, at vi kan få en god og saglig diskussion, som ikke bliver alt for meget sort/hvid, og det synes jeg fru Ebba Strange også lagde op til.

Men der er et enkelt punkt, hvor jeg synes fru Ebba Strange bliver nødt til at komme lidt mere ud af busken. Og det er, når fru Ebba Strange siger, at hun ikke ønsker en diskussion om, hvorvidt militærnægttere overhovedet skal have krav på asyl, hvis de ansøger med militær uddragelse som hovedgrundlag – for det handler denne diskussion jo også om. Det kan ikke nytte noget, at fru Ebba Strange siger, at det slet ikke er den diskussion, vi skal have her i dag. Jo, det er også den diskussion, vi ikke kan undgå at få her i dag. For når fru Ebba Strange i den sidste del af sit indlæg siger: Vi skal give disse mennesker midlertidig opholdstilladelse, indtil krigen er slut – disse mennesker, siger fru Ebba Strange – er det en generalisering, som ikke lægger op til, at vi overhovedet sonder mellem militærnægttere, desertører, som har været indkaldt, og blot våbenførende mænd i alderen mellem 18 og 65 år. Og hvis fru Ebba Strange gør så generelt et amnesti gældende som det, hun antydede, nemlig for de mennesker fra Serbien, som allerede er her i landet, og som påberåber sig militærunddragelse som asylgrundlag – hvis alle disse personer skal igennem den almindelige procedure, vi har i dansk asyllovgivning – ender det jo med, at en del af disse personer vil få afslag, fordi de end ikke har været indkaldt og måske

slet ikke bliver det, fordi Serbien ikke har mobiliseret generelt.

Derfor er den diskussion for forenklet. Man bliver nødt til også at tage en diskussion om, hvorvidt der overhovedet skal ske nogen efterprøvning af de pågældende personers asylgrundlag, om det skal være fuldstændig generelt, at de personer af hankøn mellem 18 og 65 år fra Serbien, som allerede er heroppe, skal have amnesti.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

I et af de dokumenter, jeg har modtaget fra indenrigsministeren, er der også en beskrivelse af, hvorvidt Serbien er i krig eller ej. Og af den fremgår det – det er det, jeg holder mig til – at i den nuværende situation deltager mange serbere fra selve Serbien utvivlsomt som frivillige på den bosnisk-serbiske side i krigen i Bosnien-Hercegovina. Serbien er ikke i krig. Men så fortsætter notatet:

»Endelig forsyner Serbien såvel de serbisk kontrollerede områder i Bosnien-Hercegovina som de tilsvarende i Kroatien med våben, materiel og andre forsyninger, der er nødvendige for krigsførelsen.«

Det var det, jeg mente, når jeg sagde, at Serbien er dybt involveret i krigen i Bosnien-Hercegovina.

Og hvis Serbien sagde – med Milosevic i spidsen: Nu er det slut, nu slutter vi, ville det have en meget afgørende indflydelse på, hvornår den krig i Bosnien-Hercegovina ville slutte.

Notatet fortsætter:

»Det er ensbetydende med, at Serbien på den ene side ikke officielt er krigsførende, men på den anden side er indirekte involveret deri.«

Det er den officielle danske vurdering, og det er den, jeg har taget udgangspunkt i.

Så vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg såmænd gerne vil diskutere militærnægtelse generelt som asylberettigelse; det er ikke det, jeg afviser. Jeg vil bare gerne have, at debatten i dag kun handler om militærnægttere fra Serbien. Og hvis man er i tvivl om, hvor man skal trække grænsen, så kunne man bruge det, som UNHCR har skrevet i sit notat fra februar. Deri skriver UNHCR, at man anmoder om, at militærnægttere og desertører får midlertidig

[Ebba Strange]

beskyttelse, efter at de har været indkaldt til hæren osv., uanset hvilken etnisk oprindelse de er af. Jeg kan ikke nå mere, men det er den definition, UNHCR giver på det, jeg i mit indlæg har kaldt desertører og militærnægtere. Det skal altså være mennesker, som er indkaldt, men som nægter eller er deserteret.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Hvis jeg må have lov at være så fri, vil jeg sige, at jeg synes, jeg opfatter en meget, meget stor usikkerhed hos ordføreren for forespørgerne, hvilket jeg sådan set godt kan forstå, for dette er en medieskabt debat; det er endnu en gang en debat, som går på, om Folketinget skal vedtage en særlovgivning. Uanset hvor meget fru Ebba Strange forsøger at forklare sig udenom, kan det kun blive en særlovgivning. Jeg forstår det godt, hvis fru Ebba Strange føler sig noget på gyngende grund, for der var jo en anderledes ophedet atmosfære, da denne forespørgsel blev stillet. Og jeg vil da også godt være så fri at sige, at det var jo ikke engang fru Ebba Strange, der rejste denne debat. Det var faktisk hr. Niels Anker Kofoed fra Venstre, som egentlig via Europa-Parlamentet gav udtryk for, at han syntes, at dette var en sag, som Folketinget skulle tage op. Så rejste fru Ebba Strange den på vegne af SF.

Jeg synes også, at denne dagsorden er utrolig uklar. Og hvis denne dagsorden bliver vedtaget – og det tror jeg ikke den gør – må det medføre, at det ikke bare er Serbien, det drejer sig om, at man ikke kan diskutere Serbien alene. Hvad er det, det drejer sig om? Drejer det sig om de mennesker, der i øjeblikket opholder sig i Danmark, eller er det alle våbenføre mænd fra det tidligere Jugoslavien, der skal omfattes af denne særlov? Jeg synes virkelig, fru Ebba Strange har et meget, meget stort forklaringsproblem.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu skal debatten vel ikke udvikle sig til en generel eks-Jugoslavien-debat. Jeg vil bare komme med den almindelige bemærkning, at jeg tror, det er meget diskutabelt, hvor meget serberne i dag påvirker de bosniske serbere. Der er jo altså observatører, og der er marke-

ringer af, at man har nærmest lukket grænsen mellem Serbien og Bosnien, for serberne ved godt, at det er en forudsætning for, at der overheadet kan gøres noget på sanktionssiden i positiv retning set med deres øjne. Men det er en helt anden debat, hvor der er mange forskellige vurderinger.

Jeg vil dog godt sige til fru Ebba Strange, at det, jeg hørte fru Ebba Strange sige, var – lad os nu lege, at serberne gør alt det, som fru Ebba Strange siger – at det er noget med at levere materiel til Bosnien og hjælpe de bosniske serbere. Jeg hørte ikke fru Ebba Strange sige, at der var udkommanderet serbiske tropper, der blev sendt til Bosnien. Derfor må jeg igen spørge: Hvad ville forlænge krigen i Bosnien ved, at disse militærnægtere blev sendt hjem? Hvis det skulle forlænge krigen i Bosnien, måtte det vel betyde, at når de kom hjem, blev de indrulleret i den officielle serbiske hær og derefter sendt til Bosnien. Det ville forlænge krigen. Men det, at de kommer hjem, ændrer jo isoleret set ikke noget.

Det er derfor, jeg angriber fru Ebba Stranges argument om, at hvis vi ikke beholder dem her i landet, forlænger vi krigen og er medskyldige i både det ene og det andet af det grusomme, der sker dernede. Men jeg hørte ikke fru Ebba Strange sige, at de ville blive sendt hjem og derefter direkte komme til Bosnien, og jeg tror også, at det ville være svært at bevise, at det er sådan. At nogle frivilligt tager derned, åh ja, men vi har jo frivillige tropper så mange steder. Der er, så vidt jeg ved, intet bevis for, at det skulle være officielt organiseret, og at det skulle være udkommanderede tropper, men jeg vil gerne spørge fru Ebba Strange, om hun har andre oplysninger.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nu skal jeg prøve, om jeg kan svare således, at man kan forstå det, eller også må man høre efter. Jeg har sagt to gange, at jeg ikke har påstået, og at jeg ikke tror, at de vil blive tvangsudskrevet til tjeneste i Bosnien-Hercegovina, men at de vil blive indkaldt for at aftjene deres værnepligt i den serbiske hær, og at mit budskab i dag er, at jeg synes, vi støtter den forkerte side i krigen i det tidligere Jugoslavien ved at støtte Milosevic. Det er mit budskab.

[Ebba Strange]

Dernæst vil jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, at jeg er ikke spor på den, og at vi i øvrigt stillede spørgsmålet i Retsudvalget, før Europa-Parlamentet havde udtalt sig. Det vil hr. Niels Anker Kofoed kunne bekræfte, for vi har mødt hinanden siden, og jeg synes, at jeg pludselig fik en vidunderlig opbakning fra Venstres medlemmer af Europa-Parlamentet – det var ret usædvanligt for mig, men meget interessant – med de samme begrundelser som dem, jeg havde givet. Så jeg er ikke spor på den. Jeg mener det, jeg siger: Jeg mener, at der bør være konsekvens i dansk politik, og at der bør være sammenhæng mellem udlændingepolitikken og udenrigspolitikken. Og jeg mener, at når vi har så skræppe sanktioner – hvorfor har vi ellers alle de skræppe sanktioner, de skræppeste siden Sydafrika? – må det være, fordi vi giver Serbien hovedskylden for, at krigen fortsætter. Hvis det er rigtigt, at selv om Serbien lukkede grænsen til Bosnien-Hercegovina, ville krigen ikke stoppe, hvorfor opretholder vi så de skræppeste sanktioner – hvis ikke Serbiens involvering i krigen i Bosnien-Hercegovina er større end den, hr. Peter Duetoft giver udtryk for? Det ville jeg gerne vide.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Pia Kjærsgaards korte bemærkning for til fru Ebba Strange fik mig til at reagere, for fru Pia Kjærsgaard sagde, at fru Ebba Strange har et kolossalt forklaringsproblem vedrørende sondringen mellem de forskellige typer af asylansøgere.

Jeg vil i den forbindelse gerne sige, at jeg faktisk synes, fru Ebba Stranges svar på min korte bemærkning aflivede det forklaringsproblem. Jeg synes faktisk, fru Ebba Strange kom med en god forklaring, der gik ud på, at man kan sondre mellem folk, der har været indkaldt, og folk, der end ikke har modtaget en indkaldelse, hvis man foretager en individuel behandling af asylansøgerne.

Så jeg mener, det er urimeligt at sige, at fru Ebba Strange har et forklaringsproblem, for den del af forklaringsproblemet, jeg efterlyste en løsning på i min korte bemærkning, fik jeg faktisk svar på.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er ligesom fru Ebba Strange ikke meget i tvivl om, at Serbien er, lad os så sige involveret i begivenhederne i Bosnien-Hercegovina. Man er det formentlig med forsyninger, og man er det formentlig med en række frivillige, der tager dertil og deltager i urolighederne.

Men når vi drøfter hjemsendelse eller ikke hjemsendelse, asyl eller ikke asyl, må det afgørende vel være, hvorledes Serbien behandler herfra hjemvendte militærnægtere: om de straffes med hårde straffe, og om de risikerer at blive tvunget ud i egentlig krigstjeneste. Og fru Ebba Strange har nu et par gange sagt heroppefra, at hun ikke er af den opfattelse, at Serbien er i egentlig krig, og at hun heller ikke mener, at man udkommanderer folk.

Derfor vil jeg godt spørge: Er det ærinde, fru Ebba Strange har, i virkeligheden et ja til de serbere, der opholder sig her i landet, og som påberåber sig utryghed enten ved at skulle indkaldes til militærtjeneste eller ved at skulle genindkaldes, og uanset hvornår i proceduren de påberåber sig det? Så vidt jeg er orienteret, er det vel nogle og halvfems procent af de herværende serbiske statsborgere, der har elementet militærnægtelse med i deres asylansøgning, men det er, skal vi sige en væsentlig mindre del, der havde det fra første færd.

Det er jo en problemstilling, vi kender i forbindelse med asylansøgere: at i den anden, tredje eller fjerde samtale kan der komme nye argumenter frem – vi kan hver især filosofere over, hvorfor de kommer frem. Derfor vil jeg godt spørge fru Ebba Strange, om hun virkelig mener, at de alle sammen – det må i så fald, som også fru Elisabeth Arnold var inde på, være alle våbenføre mænd mellem 18 og 65 år – skal have asyl her, uanset hvornår de påberåber sig argumentet.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, fru Ebba Stranges sidste udtalelse var for firkantet. Sandheden er jo, at Den Europæiske Union faktisk diskuterer at lette sanktionerne. Derfor kan man ikke bare stille sig op og sige: Hvorfor fastholder vi de hårde sanktioner?

I den almindelige drøftelse af international politik i den sidste måned i alt fald og måske mere er en gradvis lempelse af sanktionerne

[Peter Duetoft]

over for Serbien faktisk kommet på dagsordenen. Jeg blev hånet meget for det, da jeg talte om det for halvanden måned siden. Der gik ikke mere end 14 dage, så var der faktisk et udenrigsministermøde i EU, hvor man var inde på samme tanke. Og det er selvfølgelig, fordi de voldsomme sanktioner er begyndt at virke og derfor har gjort serberne møre. Men det er en helt anden diskussion.

Jeg vil sige til fru Ebba Strange, at det kan godt være, at jeg er dette Tings mest tungnemme medlem; det skal jeg ikke anfægte, og der er måske også nogle, der vil bekræfte det. Men derfor er jeg nødt til at spørge en tredje gang, og jeg håber på et klarere svar: Hvad forlænger krigen i Bosnien? At man sender militærnægtere hjem til Serbien, når Serbien ikke sender tropper ind i Bosnien? Jeg vil godt gentage: Hvad forlænger den krig i Bosnien ved, at man sender militærnægtere hjem til et land, der ikke sender tropper ind i Bosnien? Jeg har endnu ikke forstået det, men det er måske min opfattelsesevne, der ikke har været god nok.

Anden næstformand (Grove):

Fru Ebba Strange har ordet for en kort bemærkning, og så slutter jeg de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Til fru Dorte Bennedsen: Jeg vil så citere resten af den sætning, jeg var ved at citere for fru Elisabeth Arnold – jeg skal oversætte den fra engelsk, så derfor går det lidt langsomt; det er svært at nå alting på to minutter:

»UNHCR anbefaler, at man giver midlertidig opholdstilladelse til militærnægtere og desertører – uanset hvilken etnisk oprindelse de er af – som efter at have været indkaldt til militærtjeneste frygter at blive tvunget ind i en internationalt fordømt krig eller blive straffet for at nægte militærtjeneste.«

Det er altså de mennesker, der er blevet indkaldt, og som frygter, at de alligevel vil blive sendt tilbage til hæren eller blive tvunget til at deltage i en internationalt fordømt krig.

Det tror jeg ikke de gør – for øjeblikket i hvert fald. Eller rettere sagt: Det er der ingen der tror de gør for øjeblikket.

Men de bliver sandsynligvis indkaldt til afvejning af deres værnepligt. Det er det, det for-

lyder fra Serbien at de bliver. Og det er de personer, det drejer sig om.

Hvad forlænger krigen, spørger hr. Peter Duetoft.

Jeg tror, der er mange ting, der forlænger den krig. Og jeg tror først og fremmest, der er nogle krigsherrer, der forlænger den krig, fordi de vil have valg, og fordi de vil have etnisk udrensning. En af dem er Milosevic.

Indtil jeg er overbevist om noget andet, tror jeg på det – også fordi det er det, der er fremgået af den offentlige debat og de internationale udtalelser. I Serbien er der en opposition imod Milosevic. Jeg mener, det er den opposition, vi yder støtte til ved at sige: Okay, vi sender ikke militærnægterne tilbage.

Dorte Bennedsen (S):

Gennem ratificering af en række internationale konventioner har Danmark – ligesom i øvrigt en lang række andre lande – forpligtet sig til at overholde et regelsæt, når det drejer sig om behandlingen af flygtninge, herunder også den regel, at en udlænding, som søger asyl her i landet, har ret til at få behandlet sin ansøgning.

De nærmere regler for, hvorledes sagsbehandlingen skal foregå, og hvilke kriterier der skal være opfyldt, for at flygtningestatus kan tildeles, fremgår af vores udlændingelov. Jeg skal ikke her bruge tiden på at gennemgå udlændingelovens flygtningeparagraffer, men kun fremhæve to ting:

For det første det bærende princip, at alle sager behandles individuelt i alle instanser, og for det andet, at der ud over behandlingen i Udlændingedirektoratet skal være mulighed for at få sagen bedømt i et af regeringens og Folketingets uafhængigt organ, således som det også sker i Flygtningenævnet.

Flygtningeområdet er som alle andre områder, hvor det handler om individuelle menneskeskæbner, vanskeligt og ømfindtligt. Der gives ikke en færdig facitliste, hvor man blot kan krydse af med plus og minus for derefter at have den færdige konklusion. Forud for en sagsbehandling skal der indhentes oplysninger om situationen i det pågældende land – oplysninger, der fås fra mange forskellige kilder, sådan som ministeren jo også beskrev det i sin tale, og oplysninger, der hele tiden skal holdes under løbende revision, fordi hjemlandssituationen kan ændre sig fra måned til måned.

[Dorte Bennedsen]

Under selve sagsbehandlingen skal asylansøgerens oplysninger sammenholdes med de indsamlede oplysninger, og en del af det arbejde vil være af ret konkret karakter. Men en del vil også bero på en vurdering af asylansøgerens og oplysningernes troværdighed. På denne samlede baggrund skal der så træffes beslutning om tilladelse eller afslag på ansøgningen. Og selv for den, der aldrig har været medlem af Flygtningenævnet, skal der ikke meget fantasi til at indse, at det ikke er nogen nem opgave, der er lagt på nævnet.

Men netop opgavens vanskelige karakter understreger nødvendigheden af de to grundprincipper: at afgørelsen skal tages af et uafhængigt nævn, der ikke er underlagt de politiske partiers ønsker om en mere eller en mindre restriktiv asylpolitik, og at afgørelsen træffes på grundlag af en individuel sagsbehandling, sådan at det bliver den enkelte ansøgers personlige situation, der lægges til grund.

I den debat, der har været den sidste måneds tid om militærnægttere fra Serbien, har der været røster fremme om, at vi bør give asyl til alle, som påberåber sig militærnægtelse som asylgrundlag. Og jeg er meget overbevist om, at der ligger gode motiver bag dette synspunkt.

Men Socialdemokratiet er ikke enig i, at en militærnægtelse i sig selv altid skal give ret til asyl. Også i disse sager må der foregå en individuel behandling. Indenrigsministeren har i et svar til Retsudvalget oplyst, »at asylansøgere, der i forbindelse med aftjening af værnepligt eller genindkaldelse i hjemlandet risikerer at blive tvunget til at deltage i egentlige krigsmæssige operationer, efter praksis meddeles asyl i Danmark.«

Det er en praksis, vi er enige i, og som vi mener bør fortsætte. Ministeren har også ved flere lejligheder – senest her i dag – oplyst, at intet i det samlede materiale tyder på, at serbiske militærnægttere tvinges til aktiv krigstjeneste, ligesom der heller ikke er belæg for, at de efter dansk målestok idømmes uforholdsmæssigt strenge straffe. Men lad mig igen understrege, at hvor man i den konkrete sagsbehandling når til det resultat, at asylansøgere står i risiko for at blive tvunget til at deltage i krigsmæssige operationer, vil der efter praksis blive meddelt asyl. Det er også et svar på noget af det, fru Ebba Strange var oppe og tale om for lidt siden.

Fru Ebba Strange sagde også, at tre afslag vil sige, at unddragelse af militærtjeneste ikke giver asyl i Danmark. Det var i det første indlæg, og jeg erkender, at det nok blev modificeret noget i det næste indlæg.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige, at så vidt jeg kan læse aviserne, så er to af de tre pågældende sager afgjort af et enstemmigt Flygtningenævn. Det vil sige, at både de offentlige repræsentanter og Flygtningehjælpens repræsentanter har stemt herfor. Der er også den situation, at vi ved, at i en række asylsager kommer motivet om militærnægtelse først frem i anden, i tredje, i fjerde fase. Alle disse ting tilsiger, at vi skal holde fast ved den individuelle sagsbehandling.

Som jeg nævnte før, er det et ømtåligt område, og det bliver ikke mindre vanskeligt, når det drejer sig om asylansøgere fra det tidligere Jugoslavien, fordi forholdene i området er komplicerede, og de er omskiftelige. Der må hele tiden tages højde for eventuelt specielle forhold, sådan som det jo f.eks. også er sket i en lang række sager vedrørende serbere, hvor militærnægtelse indgår som motiv i ansøgningen, men hvor ansøgerne er enten sigøjnere eller muslimer. Disse sager er for tiden udsat, netop fordi man ønsker at indhente oplysninger om disse grupper vilkår i Serbien.

Socialdemokratiet finder, at den nuværende udlændingelov sikrer både en individuel og en uafhængig behandling af det vanskelige område, som asylansøgninger er, og vi mener ikke, at det på nuværende tidspunkt vil være til gavn at ændre på disse grundlæggende principper.

Jeg skal slutte med på vegne af Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, CD, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at fastholde udlændingelovens generelle princip om, at ansøgninger om asyl og humanitær opholdstilladelse behandles enkeltvis og konkret. Derved sikres det, at den enkelte ansøgers individuelle forhold lægges til grund for behandlingen.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 18).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti siger nej, klart nej, til enhver tanke om en særlov, der vil give de serbiske militærnægtere en kollektiv opholdstilladelse her i Danmark.

Vi siger nej, fordi det ville være i strid med de eksisterende principper om individuel behandling. Vi siger nej, fordi det ville være i strid med gældende ret, hvorefter afgørelser træffes endeligt og alene af Flygtningenævnet, og vi siger endelig nej, fordi det ville undergrave hele Flygtningenævnets arbejde.

Når Det Konservative Folkeparti vender sig så stærkt mod tanken om en særlov, er det også, fordi vi har haft én særlov. Den var Det Konservative Folkeparti, som man vil erindre, imod, og det har vi ikke fortrudt ét sekund. Og en sådan særlov skal efter vores mening ikke gentages.

Vi er klart modstandere af, at Folketing, minister eller regering skal diktere det uafhængige Flygtningenævn konklusionen i konkrete asylsager, og det er jo det, man her lægger op til. Det vil være helt og totalt en undergravning af det sagsbehandlingsystem, som vi har bygget op.

Det system bygger jo på det sunde og rigtige princip, at der i alle sager, i alle led og på alle niveauer sker en individuel behandling af hver eneste asylansøgning. Hver enkelt af asylansøgerne, hun eller han, får egen advokat, og de får mulighed for at tale deres egen sag også i Flygtningenævnet. Den individuelle behandling sker i direktoratet, den sker i Flygtningenævnet, og endelig sker den, hvis man søger humanitær opholdstilladelse, også i Indenrigsministeriet.

Jeg kan altså konstatere, at afgørelsen træffes på baggrund af helt konkrete og individuelle oplysninger. Disse oplysninger sammenholdes så med alle de baggrundsoplysninger, man har om det land, som asylansøgeren kommer fra og eventuelt skal sendes tilbage til.

Lad mig så nævne, at den viden og de oplysninger, som Flygtningenævnet har, og som vi

også har her i Folketinget, bl.a. er, at vi ved – som det også er fremgået tidligere i debatten i dag – at ingen serbiske soldater tvinges til at deltage i kamphandlinger i Bosnien-Hercegovina. Det er den ene ting, det er vigtigt at holde fast i.

Den anden ting er, at ingen, som har nægtet at aftjene militærtjeneste i Serbien, straffes uforholdsmæssigt hårdt. Al vores viden viser, at den typiske straf enten er en bødestraf eller betinget fængsel i op til 3 måneder. Lad mig her nævne, at strafferammen i Danmark eksempelvis går op til 6 måneders ubetinget fængsel.

Den viden, jeg her har citeret, stammer jo fra mange forskellige kilder, både officielle og mindre officielle. Lad mig bare nævne, at det er fra Udenrigsministeriet, det er fra Amnesty International, det er fra Dansk Flygtningehjælp, og det er fra svenske myndigheder. Det er altså al den viden, som jeg her har nævnt, og meget mere, som Direktoratet for Udlændinge og som Flygtningenævnet dagligt anvender i deres behandling af disse mange sager.

Og det er jo mange sager, det drejer sig om. Vi har i Danmark i øjeblikket lidt mere end 2.600 serbiske asylansøgere. Heraf kommer de ca. 1.500, altså over halvdelen, fra Kosovo og tilhører altså typisk det albanske mindretal i Serbien. Og mange af de resterende 1.100 asylansøgere fra Serbien tilhører andre minoriteter. Det drejer sig om f.eks. ungarere og sigøjnere.

Vi ved også, at der blandt de 2.600 asylansøgere er anført et meget stort antal forskellige begrundelser for at søge asyl, og herunder er en af begrundelserne – blandt mange årsager – militærnægtelse.

Sammenfattende kan jeg altså konstatere – hvis det overhovedet er muligt at sammenfatte 2.600 forskellige mennesker – at det netop er forskellige mennesker med forskellig baggrund. De har forskelligt etnisk tilhørsforhold, og de har mange forskellige begrundelser for at søge asyl i Danmark. Det Konservative Folkeparti vil derfor fastholde, at alle 2.600 sager skal behandles individuelt. Alt andet ville være urimeligt.

Jeg kan derfor anbefale, at man vedtager den dagsorden, der er foreslået af fru Dorte Bennedsen på seks partiers vegne.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal ikke anfægte hr. Helge Adam Møllers konklusion og hans tilslutning til den foreslåede dagsorden, men blot sige, at det er lidt strengt at høre på den voldsomme forargelse over særlove her i Folketinget, når hr. Helge Adam Møller og hans tidligere justitsminister selv har været ophavsmænd til den mest gennemgribende særlov, vi har haft her i Folketinget på udlændingeområdet, nemlig den om asylsøgere fra det tidligere Jugoslavien. Det er trods alt den, vi så sent som i dag har behandlet et ændringsforslag til, og det har hr. Helge Adam Møller mig bekendt overhovedet ikke på noget tidspunkt taget afstand fra.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Mit spørgsmål til hr. Helge Adam Møller var i virkeligheden præcis det samme som fru Elisabeth Arnolds, så nu vil jeg i stedet for udbyde det lidt.

Når den forrige regering, som jeg allerede har nævnt én gang for heroppefra – sammen med Socialdemokratiet og i øvrigt os alle sammen – var med til at gennemføre den mest omfattende særlov, vi har på udlændingeområdet, hvordan kan det så være, at hr. Helge Adam Møller på det tidspunkt ikke havde noget imod at fravige princippet om individuel sagsbehandling? For det sker jo ikke ifølge den lov.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg har utrolig svært ved at se noget som helst, der kan sammenlignes i de to love, man nævner, altså loven om midlertidig opholdstilladelse for personer fra det tidligere Jugoslavien, som giver en ret til midlertidigt ophold for nogle mennesker, der kommer direkte fra et krigsområde og får en begrænset opholdstilladelse i Danmark, og så særloven om jugoslaver, hvor et antal mennesker, som var inde i asylsystemet i Danmark og skulle have deres sag individuelt behandlet, pludselig af et flertal blev pillet ud af systemet og fik en kollektiv tilladelse til at blive her i Danmark.

Jeg kan overhovedet ikke se, de kan sammenlignes. Men det kan åbenbart de to, der spørger. Jeg kan ikke.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg tror, det har været sagt mange gange, at det, vi er vidner til i Jugoslavien, er den værste krig og den værste flygtningestrøm, vi har været vidner til i Europa siden Anden Verdenskrig. Og derfor har Europa fået et særligt ansvar og en særlig opgave.

Derfor fandt jeg da også, at det kunne forsvares, at man gennemførte en særlov, som gav midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien. Det var asylsøgere. Det var folk, der gerne ville have asyl i Danmark, fordi de var flygtet fra krig. Dér sagde vi: Det kan I ikke få. Vi laver en særlov, og så kan I få en midlertidig opholdstilladelse, indtil krigen er slut.

Netop fordi jeg også i en almindelig asylprocedure, som gælder generelt i alt, hvad vi foretager os, er tilhænger af vores asylprincip, tænkte jeg: Det kan jo ikke nytte noget, at du pludselig begynder at blande dig i asylproceduren; det plejer du ikke at gøre. Derfor har jeg næsten ord til andet fulgt det samme princip, som vi brugte til visse grupper fra det tidligere Jugoslavien. Jeg har sagt: Her har vi en ny gruppe fra det tidligere Jugoslavien, nemlig militærnægterne fra Serbien. Og så siger vi: De skal have den samme chance for at få midlertidig opholdstilladelse. Og jeg har ikke engang skrevet kategorisk: til krigen er slut, men: enten til krigen er slut, eller til det serbiske parlament har vedtaget en generel amnesti.

Der er en meget god parallel mellem de to ting.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Helge Adam Møller, at de mange asylsøgere fra det tidligere Jugoslavien, som for 1½ år siden kom til Danmark, og som blev omfattet af særloven for asylsøgere fra det tidligere Jugoslavien, jo allerede var inde i det danske asylsystem. De var asylsøgere som så mange andre, men der var specielle forhold vedrørende dem, som gjorde, at der her i Folketinget var stemning for at lave en særlov.

Den eneste forskel mellem særloven om de statsløse palæstinensere og særloven om asylsøgerne fra det tidligere Jugoslavien er, at Det

[Ellisabeth Arnold]

Konservative Folkeparti var imod den ene og for den anden.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg skal ikke blande mig voldsomt i debatten om L 41, som den oprindelig hed, altså loven om midlertidigt ophold til visse folk fra det tidligere Jugoslavien fra sidste samling, men dog lige give den faktuelle oplysning, at L 41 udtrykkelig omfattede mennesker fra Bosnien-Hercegovina og visse dele af Kroatien, fordi der just var krig i disse områder, hvorimod den undtog folk fra de områder, hvor der ikke var krig. Vi er tidligere på dagen blevet enige om, at Serbien ikke er involveret i direkte krigshandlinger.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Der bliver vedtaget alt for mange særlove i det danske Folketing, hvis jeg må have lov at blande mig lidt i debatten mellem de partier, som samlet har fremsat et dagsordensforslag. Det er jo lidt svært at finde ud af. Jeg kan ikke rigtig finde ud af, om fru Elisabeth Arnold fra Det Radikale Venstre støtter regeringens dagsorden, men det må jeg jo formode.

Så tror jeg, det er den palæstinensersærlovgivning, der er tænkt på, men jeg er da fuldstændig enig i, at også loven om midlertidigt opholdstilladelse er en særlovgivning, og at der i øvrigt ikke er noget, der hedder midlertidigt opholdstilladelse – desværre – ifølge den gældende udlændingelovgivning.

Men jeg synes, det kræver en nærmere forklaring fra fru Elisabeth Arnolds side, for det virker for mig, som om fru Elisabeth Arnold gerne vil støtte fru Ebba Stranges dagsorden, men nu engang er bundet af et regeringssamarbejde. Er det ikke sådan, at hvis fru Ebba Strange skulle få gennemført sin dagsorden, så skal man faktisk give en særlov for militærnægttere i al almindelighed? Det er jo faktisk det, den kommer til at betyde. Eller er det bare de 2.600 fra Serbien-Montenegro – eller bare de tre, som debatten egentlig er rejst for?

Jeg synes, det er så udflydende, og jeg vil fastholde min udtalelse fra før om, at det her er en skindebat. Det er en sag, der er rejst på et forkert grundlag, og jeg synes, det er utrolig

svært at komme ud af denne debat med skindet på næsen for de partier, som enten støtter den ene eller den anden dagsorden. Det synes jeg også med al tydelighed ordførernes indlæg vidner om.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg kan selvfølgelig ikke forhindre, at der er andre, der har en anden opfattelse end jeg – det er jo hele demokratiets virkemåde – men jeg vil godt fastholde, at jeg ser intet, stort set intet, der kan sammenlignes i de to love.

Loven om jugoslaverne drejer sig om, at der er opstået en situation i midten af Europa, hvor store dele af et land er i krig, og Danmark modtager på det tidspunkt omkring 10.000 flygtninge, og der var flere hundredtusinde på vej til et hav af andre lande. Vores asylansøgningssystem er ved at bryde sammen på grund af mængden af flygtninge, der kommer, og så vedtager vi en lov. Palæstinensersærloven drejer sig om – nu kan jeg ikke huske, om det var 300 eller 400, men det var deromkring – som kom fra et land, hvor der ikke var krig, som var midt i deres asylsagsbehandling, som selv tog ophold i en kirke, som manipulerede med medierne, og som havde brugt enhver tænkelig og utænkelig mulighed i den liberale danske flygtningelovgivning for at forhindre og forsinke og udsætte deres sager. Og derfor var der så et flertal, der sagde, at fordi de nu har ventet så lang tid – hvad de selv var årsag til – skulle de have lov til at blive her længere.

Sådan er sagen, og at sammenligne de to ting med hinanden forekommer mig utrolig malplaceret og helt og komplet og aldeles irrelevant.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Ja, vi har forskelligt syn på sagerne, hr. Helge Adam Møller og jeg, men det har vi jo konstateret før. Jeg kan sagtens se parallellen – jeg har prøvet at beskrive den – og det vil hr. Helge Adam Møller så ikke give mig ret i. Jeg mener stadig væk, den er god nok, fordi vi stadig væk opholder os i det tidligere Jugoslavien.

Jeg vil sige til fru Pia Kjærsgaard, som én gang til mener, at vi har rejst sagen på et spin-kelt grundlag og ikke kan finde vores ben: Jeg

[Ebba Strange]

ved ikke, hvorfor Fremskridtspartiet rejser forespørgselsdebat; det gør de jo tit og ofte. Jeg vælger at gå ud fra, at de gør det, fordi der er en sag, der ligger dem på sinde. Denne sag ligger faktisk SF på sinde, og det gjorde den, inden man udtalte sig fra Europa-Parlamentets side. Det har den faktisk gjort længe. Og derfor har vi rejst en forespørgselsdebat om det. Det er en ret almindelig måde at forholde sig til et politisk emne på, som ligger én på sinde. Og jeg betragter det ikke som en skindebat, jeg betragter det som en væsentlig debat.

Hvis fru Pia Kjærsgaard ellers ville give sig tid til at læse og ikke bare lytte så interesseret, så ville hun også kunne se, at dette dagsordensforslag ikke åbner op for militærnægtere i al evighed og i al fremtid og fra alle verdens lande, og hvad der ellers bliver sagt. Det retter sig alene mod militærnægtere og desertører fra Serbien og Montenegro.

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre bakker vi fortsat op om udlændingelovens princip om, at afgørelser af, om asylansøgere kan få opholdstilladelse, skal vurderes konkret og efter en helt individuel bedømmelse. Det giver efter vores opfattelse den største retssikkerhed, og det var præcis det, Folketinget ønskede ved indførelsen af Flygtninge-nævnet med loven af 1983.

Det ligger næsten i kortene, at forslagsstillerne ønsker en særlov for asylsøgere, der påberåber sig, at de er desertører fra Serbien-Montenegro. Jeg vil gerne slå fast med syvtommersøm – og jeg gør det på samtlige medlemmer af Venstres folketingsgruppes vegne – at vi var imod en særlov for palæstinensere, og vi er imod en særlov for desertører. Vi er imod enhver form for særlov, hvor den lovgivende magt går ind i den udøvende magts arbejdsområde.

Det er altså først og fremmest ud fra en parlamentarisk vurdering, at vi er imod særlove. Vi finder, at det en kedelig glidebane, forslagsstillerne er inde på, at man forsøger at forplumre både de enkelte sager og ansvarsfordelingen mellem den lovgivende og den udøvende magt, og vi finder, det er at medvirke til en uretfærdig forskelsbehandling, at man trækker enkelte sager frem. Jeg spørger mig selv, om forslagsstillerne mener, at de i højere grad har kunnet indsamle oplysninger, end Direktoratet

for Udlændinge og Flygtningenævnet har kunnet gøre det, end Udenrigsministeret, de svenske udlændingemyndigheder og Amnesty International har kunnet gøre det.

Jeg vil gerne sige til fru Ebba Strange, at det her er ikke udtryk for, at vi mener, at sagen er let, men vi mener, at det er den mest rimelige måde at afgøre disse sager på at gøre det gennem det system, der allerede er opbygget. For det system tilsiger jo også, at Flygtningenævnet ikke – som det påstås – sender asylansøgere tilbage til terror og dødsstraf. Det er jo ikke en virkelig beskrivelse af, hvordan det foregår, at påstå noget sådant. Ikke blot efterprøver Flygtningenævnet, om de pågældende asylsøgere, som praksis nu har udviklet sig i Flygtningenævnet, kan falde ind under de facto-begrebet i udlændingeloven, men det efterprøves jo også, om det er forsvarligt at sende de pågældende tilbage. Har man overset det?

Det fremgår af flygtningekonventionen, at de kontraherende stater ikke må udvise eller afvise en flygtning til sådanne områder, hvor hans liv eller frihed vil være truet bl.a. på grund af politisk anskuelse. Den regel er jo i Danmark udvidet til at omfatte alle udlændinge, og tillige gælder den udsendelse også til et land, hvor udlændingen ikke er beskyttet mod videresendelse til et andet – usikkert – land. Der er altså tale om, som udlændingeloven praktiseres og er formuleret i dag, at man, inden man udsender nogen, har indhentet oplysninger om forfølgelsesrisiko i det pågældende land.

Endelig har ministeren efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2 og 4, mulighed for at afgøre, om der er personlige forhold, der kan være så enestående, at der er humanitære grunde eller andre særlige grunde til at tildele en midlertidig opholdstilladelse. Vi har i Venstre lagt mærke til, at ministeren flere gange har udtalt, at ministeren afviser at anvende disse bestemmelser en bloc. Den fortolkning af de bestemmelser er vi i Venstre meget enige i, og vi vil holde ministeren fast på, at også humanitære opholdstilladelser skal gives efter en helt individuel vurdering. For at kunne diskutere ministerens praksis på et sagligt grundlag og undgå mytedannelser om, hvordan praksis har udviklet sig, har jeg netop i går efter forretningsordenens § 20 stillet et spørgsmål til ministeren med anmodning om at få redegjort for, hvorle-

[Birthe Rønn Hornbech]

des praksis for disse humanitære og særlige tilladelser har udviklet sig i de senere år.

Med disse bemærkninger har vi altså i Venstre givet udtryk for, at vi mener, at den gældende retstilstand er udtryk for maksimal retssikkerhed for den enkelte asylsøger, og derfor er vi også medforslagsstillere til den dagsorden, som fru Dorte Bennedsen læste op.

Pia Kjærsgaard (FP):

Siden palæstinensersærlovgivningen blev vedtaget for et par år siden, har oppositionen i det danske Folketing jo ændret sig, og man må jo erkende, at af de partier, som dengang stod bag en særlovgivning, er der altså et par stykker, der er kommet i regering og derfor nu har ændret signaler. Det kan vi i Fremskridtspartiet kun være godt tilfredse med.

Det er jo sådan, at hver gang enkeltpersoner gennem pressen har gjort opmærksom på, at de ikke har kunnet opnå asyl i Danmark, og har sørget for, at der kom medieomtale, så har man kunnet være stensikker på, at der er nogle meget barmhjertige og humanitære politikere, som ville rejse sagen i folketingssalen. Således også i dag.

Den nuværende flygtningeminister har indtil videre håndteret denne sag rimelig fornuftigt, og så må indenrigsministeren ikke blive ked af at blive rost af Fremskridtspartiet. Ministeren har faktisk udtalt sig meget fornuftigt i denne sag og har i hvert fald indtil dags dato sagt, at når sagen var afgjort af de instanser, som Folketinget selv havde nedsat, skulle Folketinget ikke lade sig forlede til at give efter for et medieskabt pres.

Det lader det til at SF nu er ved at være alene om – i hvert fald indtil videre. Det er bekendt for mange, at Fremskridtspartiet mener, at vi har en totalt umulig udlændingelov, og vi har forsøgt at få opstramninger rigtig mange gange i denne folketingssal – desværre uden resultat. Men det parti, som gang på gang har hyldet vores udlændingelov, nemlig SF, vil nu ikke acceptere den almindelige asylprocedure, som man selv har været med til at vedtage.

Vi skal ikke være sagsbehandlere her i Folketinget, når det gælder asylansøgninger. Flygtningenævnet har afgjort den sag, og begynder vi først at give nogle af militærnægterne opholdstilladelse, hvor går så grænsen? Hvad med desertører fra f.eks. Rusland, Iran,

Irak eller andre lande, som uden videre kan blive i Danmark? Eller er det kun serberne? Er det alene dem, vi skal tage stilling til nu? Jeg ved godt, at det er det, forespørgslen går på, og også det, dagsordenen fra SF går på, men det bør vel diskuteres, om det er alle våbenføre mænd i det tidligere Jugoslavien, det gælder.

Jeg synes indtil videre ikke, der har været meget fornuft i de svar, jeg har fået fra SF's fru Ebba Strange. Ca. 2.600 asylsøgere er der i øjeblikket i Danmark fra Serbien og Montenegro. Mange har oplyst, at det er, fordi de ikke ønsker at udføre militærtjeneste, at de søger asyl. Direktoratet har oplyst, at det i øvrigt først sent i samtalen med ansøgerne er kommet frem, at det var frygten for militærtjeneste og ikke den grund, man først har angivet; men da de blev klar over, at det ellers ville blive umuligt at opnå asyl, angav de det som værende en grund.

Skal SF have noget ud af sin forespørgsel, skal der altså indføres en særlov for militærnægtere, og det kan vi naturligvis ikke være tilhængere af i Fremskridtspartiet. Jeg synes også, det skal siges her fra talerstolen, at det bestemt også vil være noget af det, som vil bidrage til internationalt at give os et utrolig dårligt ry.

Jeg vil gerne sige om dagsordenen fra SF, at den kan vi naturligvis ikke støtte. Jeg kan kun opfatte den dagsorden – og der er intet, der har modbevist det for mig – som, at det faktisk drejer sig om, at SF nu vil give opholdstilladelse til 2.600 mennesker.

De øvrige partiets dagsorden bakker jo i alerhøjeste grad den nuværende udlændingelov op. Det kan godt undre mig lidt, at Venstre og De Konservative så bastant har givet tilslutning til den dagsorden – Venstre og De Konservative, som ellers mange gange har udtalt, at de ønskede en ændret udlændingelov. Men jeg må konstatere, at med tilsagnet til dagsordenen bakker Venstre og De Konservative den nuværende udlændingelov op i den udformning, som den har.

Vi ønsker tværtimod at tilbageføre loven til den form og det niveau, den havde før 1983, hvor spontanflygtninge kunne afvises ved den danske grænse, og hvor der var større mulighed for at få flygtninge fra FN's lejre. Det er Fremskridtspartiet fortsat tilhængere af.

[Pia Kjærsgaard]

Vi kan ikke støtte nogen af formuleringerne i de to dagsordener, som er fremlagt, så vi må afvise dem begge.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Både for historieskrivningens skyld og måske ikke mindst af hensyn til fru Pia Kjærsgaards eventuelle fremtidige brug af denne debat vil jeg gerne tage afstand fra bemærkningen om, at mit parti skulle have ændret holdning. Vi har stået bag udlændingeloven gennem årene, og vi står stadig bag dens helt grundlæggende principper.

Fru Pia Kjærsgaard kom med nogle lidt hånlige bemærkninger om, at når ting kom frem i offentligheden, så var der nogle humanitære og behjertede folketingsmedlemmer, der styrtede til og rejste sagen. Jeg skal ikke lægge skjul på, at både jeg og mit parti har været med til at drøfte sager af kompliceret art her i Tinget gennem årene, og vi drøfter også – jeg vil ikke sige med glæde – sagen i dag. Der er ikke nogen glæde ved disse problemer, men vi synes, det er vigtigt, at vi får drøftet disse ting her i Folketinget. Hvad enten vi er enige med forslagsstillerne eller ikke, synes vi, det er et meget vanskeligt og et meget væsentligt problem, der er rejst her, og det synes vi er værd at drøfte.

Så må jeg sige, at der er én ting her under solen, der er sikker, og det er, at Fremskridtspartiet og fru Pia Kjærsgaard ikke har ændret holdning. De udsagn, der kom her, var hverken humanitære eller behjertede, men det har som regel heller ikke været tilfældet med det, der er blevet sagt om udlændinge og flygtninge fra partiets side.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Her har fru Dorte Bennedsen ganske uret. Fremskridtspartiet har faktisk ikke sagt særlig meget om udlændinge, men vi har udtalt os meget om de politikere, som har stået bag udlændingelovgivningen, bl.a. fru Dorte Bennedsen.

Jeg synes, det er ganske uanstændigt, at fru Dorte Bennedsen misbruger sin stilling som retspolitisk ordfører for Socialdemokratiet til at nedgøre Fremskridtspartiet på den måde

heroppefra. Fru Dorte Bennedsen ved udmærket godt, at de gange, der har skullet gives bevillinger til bl.a. flygtningelejre i det tidligere Jugoslavien, har Fremskridtspartiet været med. Vi ønsker at diskutere, hvor man giver hjælpen bedst, og det ved fru Dorte Bennedsen udmærket, eller også lader fru Dorte Bennedsen, som om hun ikke ved det.

Så vil jeg godt spørge: Når fru Dorte Bennedsen siger, at man overhovedet ikke har ændret holdning i Socialdemokratiet, hvor ligger forskellen så mellem palæstinensærlovgivningen og en lovgivning om de serbiske militærnægtere? Hvor er forskellen? Jeg kan altså ikke med min bedste vilje få øje på den. Men forskellen er, at Socialdemokratiet nu er blevet regeringsparti, og det skal Fremskridtspartiet overhovedet ikke beklage på dette punkt, for her forpligter det åbenbart at sidde i regering og være den minister, der fører lovgivningen ud i livet. Men hvor er forskellen? Der er ingen forskel. Det var en særlovgivning, som fru Dorte Bennedsen og hendes parti stod i spidsen for i forbindelse med palæstinensærlovgivningen, og det her er også særlovgivning.

Men nu er partiet altså i regering. Jeg hilser det kun velkommen, og jeg er glad for, at Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og CD – jeg ved godt, at CD ikke støttede palæstinensærlovgivningen, men alligevel – ikke støtter en særlovgivning nu. Men det er ene og alene, fordi man nu har regeringsansvaret, intet andet. Og hvor er forskellen på de to lovgivninger?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er da glad for, kan man måske sige, at fru Pia Kjærsgaard – uden at have drøftet det med mig – er helt klar over baggrunden for det, jeg udtaler på mit partis vegne.

Jeg har aldrig lagt skjul på, at Socialdemokratiet støttede den særlov, der blev fremsat om palæstinenserne, og jeg har aldrig – hverken på egne eller på partiets vegne – lagt skjul på, at det var med stor betænkelighed, at vi gjorde det. Men vi syntes, at en række faktorer i den sag gjorde det vigtigt at støtte den, og dem skal jeg ikke stå og gentage her; fru Pia Kjærsgaard kan slå op i Folketingets forhandlinger. Men jeg kan ikke i den nærværende sag se nogen argumenter for det, for jeg tror, at

[Dorte Bennedsen]

disse serbiske statsborgere, vi drøfter her i dag, er bedst tjent med at få individuelle behandlinger.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det har de fået, og det fik palæstinenserne også; de fik også en individuel behandling, da vi behandlede spørgsmålet i folketingssalen. Jeg kan udmærket huske den lovgivning meget, meget tydeligt. Det var en flov lovgivning, og jeg kan godt forstå, hvis Socialdemokratiet forsøger at flygte fra den ved at sige, at man godt nok havde betænkeligheder. Jeg hørte nu ikke, at man udtrykte ret mange betænkeligheder under behandlingen af den lovgivning. Jeg husker behandlingen meget, meget tydeligt, og jeg vil bare sige til fru Dorte Bennedsen, at der er foretaget en individuel behandling ligesom for de palæstinensiske besættere i Blågårds Kirke. Behandlingen er nøjagtig den samme, der er ingen forskel.

Peter Duetoft (CD):

Det er fuldstændig rigtigt, som fru Pia Kjærsgaard siger, at CD ikke stemte for særloven i sin tid om palæstinenserne, og vi vil heller ikke tilslutte os en særlov om militærnægterne i denne sag, alene fordi vores udgangspunkt faktisk er det samme som flygtningelovgivningens, nemlig at det er den individuelle behandling, der er det vigtige. Derfor er vi også i overensstemmelse med det synspunkt, vi hele tiden har haft.

Jeg mener, at den diskussion, som fru Ebba Strange rejste, og som gav anledning til nogle korte bemærkninger for et stykke tid siden – altså spørgsmålet, om Serbien er krigsførende eller ikkekrigsførende – er aldeles afgørende i denne diskussion. Jeg er enig i, at hvis det var sådan, at Serbien var krigsførende, og at disse mennesker, der bliver sendt tilbage, kunne ende i Bosnien, ville det give en helt anden dimension i sagen, og derfor vil jeg naturligvis godt opfordre – om ikke indenrigsministeren, så dog udenrigsministeren – til løbende at orientere os om, hvorvidt man kan se en ændring i situationen i løbet af de kommende måneder. Man kan jo ikke vide, hvad der vil ske på Balkan; der kan ske mange gode og dårlige ting dernede, og derfor er det selvfølgelig særdeles afgørende, at den situation ikke ændrer sig.

Jeg er sådan set også nødt til at sige om det tidligere indlæg fra fru Ebba Strange, at krigens fortsættelse afhænger altså ikke af, at et eller andet antal militærnægtere sendes tilbage til Serbien. Som også fru Ebba Strange var inde på, er der mange ingredienser, der fører til krigens fortsættelse, bl.a. at den nu er kammet over til det fuldstændig bindegale had, hvor alle skyder på alle og alle hader hinanden. Det er det, der gør, at krigen næsten er kommet ind i en selvforstærkende inerti, og hvordan man kommer ud af den, kan man jo så diskutere i andre debatter end lige netop den i dag. Men at påstå, at det vil ændre noget som helst i krigens forløb, hvis man sender et antal militærnægtere tilbage, tror jeg er at overdrive den sag ganske meget.

Når jeg gør noget ud af det, er det selvfølgelig, fordi det er et utrolig ubehageligt argument at få skudt i skoene, at det, vi nu gør, er med til at forlænge en krig, som vi alle sammen hader og alle sammen er imod. Jeg vil godt sige, at jeg ikke er enig i, at dette skridt fører til en forlængelse af krigen.

Jeg mener også, det er vigtigt – og jeg er glad for, at ministeren understreger det i sin redegørelse – at enhver etnisk begrundet frygt for særbehandling i det tidligere Jugoslavien selvfølgelig vil føre til en nyvurdering af spørgsmålet om asyl i Danmark. Det vil sige, at hvis nogle af de påstande, der er fremme om, at man af etniske grunde bliver indrulleret i specielle kompagnier eller behandlet specielt dårligt – som straf fordi man f.eks. er sigøjner, ungærer eller muslim – er sande, vil det selvfølgelig få indvirkning på asylbehandlingen her i Danmark, og den understregning er vi i hvert fald tilfredse med i CD. Men så er det jo ikke, fordi de mennesker er militærnægtere, at de vil få asyl, men netop fordi der er andre begrundelser.

CD og jeg selv er enig med ministeren i, at hvis man lavede en regel om, at militærnægtere fra Serbien kunne blive i Danmark, ville det i løbet af kort tid få en afsmittende virkning på andre dele af vores asyllovgivning. Og uden at jeg vil slås i hartkorn med Fremskridtspartiet, kan jeg nu bruge et udtryk, som jeg ved at Fremskridtspartiet har brugt mange gange – det er også et af de mildere, de har brugt – nemlig spørgsmålet om ladeporten. Jeg må sige, at jeg anser det for ulykkeligt, hvis vi skulle

[Peter Duetoft]

lave en administration, der førte til, at mennesker, der ellers ikke ville have mulighed for asyl i Danmark, kunne få det med den begrundelse, at de var militærnægtere. Jeg mener i virkeligheden, at det ville være med til at bringe dansk asylpolitik ud i et uføre, bl.a. af administrative grunde, men også fordi den folkelige opbakning til asylpolitikken er afhængig af, at befolkningen synes, den er rimelig. Jeg tror ikke på, at man ville synes, det var rimeligt, hvis asyllovgivningen og administrationen brød sammen, fordi der kom en ganske lang række mennesker hertil med den begrundelse.

Jeg skal ikke bruge frygtargumentet, men derimod sige, at hvis vi endelig skal diskutere noget om det tidligere Jugoslavien, vil jeg tillade mig at prioritere de mennesker, der får bomber i hovedet hver dag, højere end militærnægtere fra Serbien. Så længe vi har asylregler og visumtvang, og så længe vi gør alle disse ting mod mennesker, der virkelig kommer fra krigsområdet, må man meget undskyldte mig; så er det efter min opfattelse et meget dårligt valgt tidspunkt at begynde at sige: Jamen de mennesker, der i virkeligheden ikke vil leve op til et krav, som vi også stiller til danske statsborgere – nemlig at aftjene deres værnepligt i det land, de nu engang bor i – skal have en særregel her i landet. Vi er bange for, at det vil være med til at ødelægge den generelle forståelse, og vi er bange for, at man derved kommer til at belaste systemet, så de mennesker, der virkelig har behov for at få asyl i Danmark, ikke kan komme hertil.

Jeg mener faktisk, at det er i ganske god overensstemmelse med den liberale flygtningeholdning, CD altid har haft, nemlig at det er mennesker i nød, der skal hjælpes, og at vi har et internationalt ansvar for at være med til at løse de problemer, som mennesker i en uheldig situation i en borgerkrig er stillet i. Og her må man meget undskyldte mig; men de mennesker, vi taler om her, kommer ikke i første række, hvis man kan tillade sig at sige det sådan.

Jeg vil også godt komme med en enkelt bemærkning om den civile ulydighed, som ministeren gjorde nogle bemærkninger om. Lov er lov, og lov skal holdes; det er altså også CD's holdning i denne sag. Vi kan diskutere her i Folketinget, vi kan diskutere lovændringer, og vi kan diskutere alle slags ting. Men hvis nogle enkelte grupper i det danske samfund begyn-

der at sige, at denne lov er urimelig, så nu skal vi nok tage loven i egen hånd og gemme flygtninge eller det ene og det andet – ja, så bevæger vi os ud på et skråplan, der vil kunne udnyttes af de mest antiflygtninge-mindede grupper i det danske samfund. Det vil netop føre til, at den nuværende flygtningepolitik, som har et bredt flertal bag sig i det danske Folketing, vil risikere at få et skud for boven, fordi de offentlige protester og de offentlige krav vil blive stærkere. Man er nødt til at se i øjnene, at for hver flygtning, der ikke har levet op til de krav, der ellers stilles, og derfor skulle sendes hjem, men som man af en eller anden grund gemmer, gør man det sværere for os andre, der mener, at flygtninge skal behandles ordentligt, når de virkelig er i nød; det skal man bare være klar over. Så kan man selvfølgelig rundt om i de små hjem foretage den prioritering, men det gør altså ikke noget som helst godt for den generelle flygtningepolitik i Danmark, hvis man begynder på den måde.

Vi mener altså ikke, at det skridt, som bliver taget her, vil forlænge krigen. Vi mener, at det er i overensstemmelse med den flygtningepolitik, der har været ført i dette land i årevis, nemlig at træffe individuelle afgørelser. Man må tage hensyn til, om der er andre grunde end militærnægter- og desertørspørgsmål, og at man også i de sager naturligvis skal være åbne for muligheden for asyl. Men vi mener ikke, at militærnægter- og desertørstatus alene skal kunne give asyl, og derfor er vi helt i overensstemmelse med ministeren og med den tale, som ministeren er kommet med i dag.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg skal ikke kommentere hele hr. Peter Duetofts indlæg nu, for det kan jeg gøre i slutrunden. Men jeg vil bare benytte lejligheden til at sige, at jeg håber ikke, at ordene om den civile ulydighed og om at gå imod loven og sådan noget var møntet på mig, for det har jeg ikke opfordret til eller støttet på noget tidspunkt. Netop fordi jeg synes, at der her er tale om en speciel gruppe, har jeg valgt at gå denne vej og sige, at vi må tage os af det herinde, fordi gruppen efter min opfattelse er i en meget speciel situation.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne bekræfte over for fru Ebba Strange, at den bemærkning ikke var møntet på fru Ebba Strange. Men jeg synes, det vil være vanskeligt at have en debat i dag uden at tage det problem op, at grupper i det danske samfund offentligt opfordrer til, at man skal gå imod loven. Jeg ville som sagt bare advare de grupper om, at hver gang man gør det, gør man det værre og sværere for den generelle flygtningepolitiske linje i Danmark, og dermed kommer man indirekte til at skade nogle mennesker, som man i virkeligheden gerne vil hjælpe.

Men det var naturligvis ikke møntet på et medlem af Folketinget, for jeg går ud fra, at alle Tingets medlemmer overholder loven.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne sige tak til indenrigsministeren, især for indledningen af indenrigsministerens tale. Her opremsede indenrigsministeren en samling argumenter og en samling henvendelser med gode råd, opfordringer og appeller til initiativer, vi kunne tage her i Folketinget for at afhjælpe den situation, der er opstået ved, at vi har en del serbiske militærnægtere og desertører, som efter al sandsynlighed ikke vil få opholdstilladelse i Danmark. Mange af disse henvendelser kan jeg genkende som nogle, jeg selv har fået. De har berørt mig, de har været vanskelige at svare på, og de har sået megen tvivl i mit sind, om den flygtningelovgivning, vi har, også er adækvat.

Der har på nuværende tidspunkt været fire behandlinger af disse sager helt til tops i systemet, nemlig i Flygtningenævnet, og disse fire afgørelser har været vidt forskellige. Én afgørelse er blevet udskudt, fordi man ønskede yderligere oplysninger, og tre sager er blevet afslået; men to af dem blev afslået med enstemmighed i Flygtningenævnet, og det betyder bl.a., at Dansk Flygtningehjælps repræsentanter også har sagt nej til opholdstilladelse og asyl og altså har skønnet, at det var uden risiko for de pågældende personer at vende tilbage til Serbien. Den fjerde afgørelse var med dissens, altså en afgørelse, hvor der var uenighed i Flygtningenævnet om, hvorvidt vedkommende skulle have asyl. Yderligere er der sket det, at to af de personer, der fik afslag, senere har haft ansøgninger om humanitær opholdstilladelse

til afgørelse hos ministeren, og heraf har den ene ansøger fået humanitært ophold, den anden ikke.

Disse sagers gang gennem systemet bekræfter for mig, at der ikke er nogen grund til at frygte automatikafgørelser i den nuværende procedure. Det får mig dog heller ikke til at sige, at jeg er stensikker på, at der ikke sker fejltagelser i asylsystemet; det ville være mærkeligt, når man har så mange sager og så mange forskelligartede oplysninger, hvis der ikke skete nogen fejltagelser. Men jeg er da interesseret i at høre, om fru Ebba Strange er i besiddelse af andre oplysninger, end Flygtningenævnet og vi andre er i besiddelse af, og som kan begrunde, at fru Ebba Strange har bekymringer for, at der skal ske overløst på de personer, som bliver sendt til Serbien.

Som sagt har disse fire afgørelser givet anledning til mange forskellige reaktioner; men jeg undrer mig over, at man alene ud fra disse fire afgørelser kan sige: Jamen så er alt godt, så fungerer systemet, og så er der ikke grund til at sige andet, end at nu opretholder vi bare systemet med de individuelle afgørelser, og det er det eneste, vi skal bekymre os om i dag. Tvivlens nådegave synes ikke på noget tidspunkt at have slået rod i f.eks. fru Pia Kjærsgaards sind, og det er også meget sjældent, at den har vist sig hos hr. Helge Adam Møller og fru Birthe Rønn Hornbech i disse sager.

Jeg synes, at der i hvert fald er tre punkter i disse afgørelser, som har givet anledning til meget store bekymringer i Det Radikale Venstre. For det første vores håndtering af militærnægtere i almindelighed i forbindelse med asylsager. Vi har tradition for ikke at lade militærnægtelse eller desertering være asylgrund overhovedet. Det er ikke en anerkendt menneskerettighed, det er ikke en menneskerettighed, man kan påberåbe sig overtrædelse af og derved få asyl i Danmark og heller ikke i adskillige andre lande. Men vi modtager alligevel hvert eneste år asylsøgere fra Sverige og Schweiz her i Danmark, som mener, at de bliver forfulgt i deres hjemland på grund af deres overbevisning, der siger, at de ikke vil bære våben og ikke vil tjene nogen andre herrer end Vorherre. Det synspunkt accepterer vi bare ikke i Danmark som en menneskerettighedskrænkelse.

[Ellisabeth Arnold]

Jeg kan da godt finde eksempler på grupper i både vores eget og andre samfund, som jeg uden tøven ville indrullere under begrebet folk, som burde have asyl i Danmark. Jeg kunne f.eks. nævne Jehovas Vidner, som ikke må bære våben og ikke må udføre militærtjeneste, og som bliver ekskluderet af deres religiøse samfund, såfremt de alligevel gør det. Denne persongruppe burde vi i virkeligheden diskutere meget nøjere, her hvor religiøse forhold gør, at de pågældende personer slet ikke må udføre militærtjeneste.

Så er der andre mellemzoner eller gråzoner; der er de personer, som ikke ønsker at blive udsendt til aktiv krigsdeltagelse, og dem har vi ifølge dansk tradition givet asyl, fordi vi ikke sender folk tilbage til direkte aktiv krigsdeltagelse. Og dermed kommer vi lige lukket ind i den dagsorden, som SF har stillet, og som vi fra Det Radikale Venstres side ikke kan støtte, netop fordi man på den ene side siger, at man skal give asyl, og på den anden side, at der skal gives asyl til dem, der ikke kan få asyl på anden måde. Jeg synes, det er ulogisk, at man på den ene side sonderer mellem desertører og militærnægtere og alle mulige andre og på den anden side i øvrigt giver asyl til dem, som ikke har fået asyl. Jeg synes, det er en svaghed ved dagsordenen, som er ganske afgørende, og som kun bekræfter, at det ikke er fuldstændig gennemtænkt, hvad SF vil have ud af denne forespørgsel.

Som sagt vil vi fra Det Radikale Venstres side fastholde diskussionen om, hvordan vi behandler militærnægtere i det danske asylsystem. Jeg synes blot ikke, det er klaret ved bare at sige, at vi uanset alt andet kan nøjes med den individuelle sagsbehandling, for der er religiøse grupper, som har et traditionelt ganske specielt forhold til militærtjeneste, som vi godt kunne tage med i vores almindelige asylbehandling. Men vi har ikke på noget tidligere tidspunkt haft mulighed for at få det indført i dansk lovgivning, og derfor må vi støtte os til den danske lovgivning og den danske praksis, som vi kender, sådan som sagen står i dag.

Det andet problem, som jeg heller ikke har fundet den ringeste forståelse for hos f.eks. fru Pia Kjærsgaard, er spørgsmålet om Serbien som krigsførende nation. Det har været drøftet af fru Ebba Strange tidligere i dag og også af ministeren og fru Dorte Bennedsen. Jeg kan

ikke forstå, at man synes, det er så logisk, at Serbien kan anses for at være ikkekrigsførende, når vi i øvrigt belaster Serbien med nogle af de voldsomste sanktioner, man overhovedet kender i nyere tid. Vi må hverken sende olie eller benzin eller almindelige varer eller noget som helst andet til Serbien, men vi må altså gerne sende potentielle soldater tilbage til Serbien. Vi kan altså ikke bare sige, at det ikke er noget problem, for det er i hvert fald et problem at skulle forklare befolkningen, hvorfor det er sådan.

Det sidste problem, jeg vil nævne – og jeg synes, det burde være et problem for hele Folketinget – er, at de europæiske lande, vi samarbejder med i både Europarådet, Nordisk Råd og Den Europæiske Union, har vidt forskellige måder at behandle disse fuldstændig ens asylsager på. Det er ikke til at forklare for folk, at vi vil have en fælles holdning over for disse ting, når vi alligevel i vores respektive love håndterer dem fuldstændig forskelligt og også i praksis laver nogle mærkelige løsninger.

Som eksempel kan jeg nævne, at i Tyskland får militærnægtere og desertører ikke asyl, men de bliver heller ikke sendt hjem; det sidste er i øvrigt et delstatsanliggende, og derfor skubber centralregeringen ansvaret fra sig og over på delstaterne. Det betyder, at man har en del serbiske militærnægtere og desertører, som går rundt i en skyggetilværelse som såkaldt tålte flygtninge, hvor de hverken får asyl eller har flygtningestatus, men alligevel heller ikke bliver udvist. Det er ikke nogen klar afgørelse, og det er ikke nogen logisk afgørelse, men den er anderledes end den danske.

I f.eks. Holland får de serbiske militærnægtere heller ikke asyl, men de sendes heller ikke hjem; de får humanitær opholdstilladelse. Man har altså i Holland en bredere fortolkning af den humanitære opholdstilladelse, som man har tradition for i Holland, men som vi ikke har i Danmark.

I Sverige og Norge har man håndteret disse sager på samme måde som i Danmark, og det er selvfølgelig også en af grundene til, at vi har kunnet se med nogenlunde sindsro på disse afgørelser, fordi også andre lande gjorde det på samme måde. Men jeg synes, det er ubehageligt, at en række lande, som erklærer, at deres flygtningelovgivning er baseret på præcis de samme grundlæggende principper som her i

[Ellisabeth Arnold]

Danmark, behandler disse meget ensartede sager på vidt forskellig måde.

Vi synes fra radikal side, at regeringens dagsorden, som vi selv er medforslagsstiller til, er kort og klar og udtrykker en vis tillid til det system, vi har opbygget her i Danmark. Men jeg vil godt sige, at vi selvfølgelig skal vurdere sagen meget nøje, følge udviklingen uge for uge og måned for måned og se, hvordan situationen udvikler sig i det urolige område af Europa, det drejer sig om. Denne dagsorden har gyldighed for i dag; vi kan ikke garantere for, at den danske praksis ikke skal ændres i løbet af en periode, alt afhængigt af hvordan situationen på Balkan udvikler sig, og det er jeg helt sikker på at der også vil være forståelse for i Folketinget.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er en meget vanskelig sag, Folketinget behandler her i dag. Det er uhyre vanskeligt at trække skillelinjen det rigtige sted for, hvad der er retfærdigt og ikke retfærdigt i sådanne sager. Men der er ikke nogen vej udenom, og Folketinget må træffe en afgørelse i dag. Vi må hver især have en mening om det, lige så vel som Flygtningenævnet må træffe daglige afgørelser i disse sager.

Det er vigtigt for mig her til indledning at nævne nogle punkter, som for Kristeligt Folkeparti står urokkeligt fast, når vi snakker flygtningepolitik. For det første vedstår vi vores medansvar for og vores tilslutning til den flygtningelovgivning, der er gældende her i landet. Vi mener, at den giver os et godt grundlag for de afgørelser, der skal træffes, og vi står ved det, vi har været med til at gennemføre.

For det andet er det vigtigt for os at sige, at vi har Flygtningenævnet som en uafhængig, domstolslignende instans til at afgøre disse sager. Vi har pålagt nævnet at afgøre asylansørgernes sager, når de kommer her til landet, og indtil andet er bevist, har vi tillid til, at Flygtningenævnet gør sit arbejde godt og solidt og efter de regler, som er afstukket for dets arbejde.

For det tredje er det uhyre vigtigt, at disse afgørelser træffes efter individuel behandling; hver sag for sig. Der kommer meget forskellige argumenter på bordet, når en asylansøger melder sig, og alle disse momenter i sagen skal frem i lyset og indgå i den individuelle behandling. Det er yderst vigtigt.

For det fjerde har vi en bestemmelse om humanitær opholdstilladelse. Det er en bestemmelse, vi også støtter, men det er en undtagelsesbestemmelse, og den skal kun bringes i anvendelse i ganske særlige tilfælde, som det har været tilfældet for nylig, hvor man har benyttet sig af den. Men det er en udmærket bestemmelse, der kan tjene som en ventil i de sager, hvor det er vanskeligt at finde en retfærdig afgørelse.

Og til sidst – for det femte – påberåbelse af at være militærnægter giver ikke automatisk ret til asyl.

Endelig vil jeg også sige, at det er betænkeligt for os, hvis man vedtager særlove for nogle meget snævre grupper, som er kommet i en speciel situation. Hvis man gør det, ophæver man jo netop den individuelle sagsbehandling.

Jeg vil godt takke ministeren for den redegørelse, vi har fået, og anerkende den måde, som indenrigsministeren har håndteret sagen på i de seneste uger. Jeg mener, det er gjort godt og fornuftigt, så vi ikke har fået de helt store problemer med håndteringen, og det er ikke nogen enkel politisk sag at håndtere. Men jeg synes, det er gjort godt.

At nogle få personer fra Serbien har fået opholdstilladelse af humanitære grunde, viser jo netop, at man har taget vidtgående personlige hensyn, hvor der var helt særlige forhold inde i billedet. Det er uhyre vanskeligt at vurdere de meldinger, vi får om forholdene i Serbien eller det tidligere Jugoslavien i det hele taget. Lande, der er i en krigslignende tilstand, som det er tilfældet i Serbien, er jo lukkede områder, hvor man har meget vanskeligt ved at få sikre forlydender om, hvad der egentlig foregår, og så er spørgsmålet, om man kan fæste lid til de sparsomme oplysninger og de få informationer, der kommer ud fra sådanne lukkede områder. Hvilken straf får de desertører, som bliver sendt tilbage? Bliver de sendt til fronten, eller hvad sker der med dem? Kan vi fæste lid til de oplysninger, vi får? For os vejer det tungt, at både Amnesty International, UNHCR og Dansk Flygtningehjælp har bidraget ved tilvejebringelse af oplysningerne. Det giver for os at se en stor grad af sikkerhed for, at oplysningerne er rigtige, så når vi hører, hvilken straf de pågældende risikerer, må vi fæste lid til de oplysninger, vi har fået ad disse kanaler.

[Lysholm Christensen]

Men det gør selvfølgelig indtryk på os, når der bl.a. fra kirkelige kredse er kommet indsigelser på dette punkt. Det gør indtryk, når man siger, at vi ikke kan være sikre på andet, end at disse hjemsendte folk bliver sendt til fronten i Bosnien. Derfor har vi overvejet sagen på ny og vurderet, om vi nu også er retfærdige og humane nok i behandlingen af disse desertører. Vi finder det ikke bevist, at retstilstanden er tilsidesat i disse sager; vi må altså sige, at vi har tillid til de oplysninger, vi har fået, og til de afgørelser, der er truffet, og på den baggrund kan vi ikke støtte den dagsorden, som er fremsat af fru Ebba Strange.

Vi vedstår altså fortsat den danske asyllovgivning, og når vi – for lige at vende tilbage til den nævnte dagsorden – ikke kan stemme for den af fru Ebba Strange foreslåede dagsorden, er det ikke, fordi vi er bange for at åbne en ladeport for en stor gruppe af folk, som påberåber sig at være desertører, men fordi vi har tillid til den sagsbehandling, der har fundet sted; vi har tillid til den individuelle sagsbehandling, som man har foretaget.

Vi følger sagen nøje fremover. Forholdene kan jo ændre sig til det værre for de hjemsendte, og sker der ændringer, som berettiger til, at vi tager sagen op til revision, er vi parat til at genoverveje sagen; men vi finder ikke, at på det nuværende grundlag er behov for det.

Så vil jeg også understrege et andet moment, og det er spørgsmålet om en fælles holdning til disse sager i hele EU-området. Det er uheldigt, at man i de forskellige lande i Unionen har forskellig holdning, praksis og administration. Der må gøres en kraftig indsats for at få en fælles administration og fælles holdning til disse specielle sager.

Vi støtter naturligvis den af fru Dorte Bennedsen foreslåede dagsorden.

Anker Jørgensen (S):

Jeg vil straks meddele, at jeg ikke kan stemme for den af et bredt flertal stillede dagsorden. Jeg vil sige, at det er en dagsorden, der i og for sig er god, den er velafbalanceret, og der er ikke noget i den, der er direkte forkert, men der står intet om det, der er det egentlige problem, det, som er debatteret her i Tinget i dag.

Jeg synes, debatten har vist – har afsløret, om man vil – at der er et hul eller måske rettere sagt en stopklods, der lidt for entydigt kan

bremse for at give asyl, hvis der alene er tale om, at man ikke vil deltage aktivt i krig. Det synes jeg nok er en skavank. Men jeg vil gerne sige, at det er en svær sag, og der er ingen tvivl om, at Flygtningenævnet altid vil have svært ved at vurdere disse mange ting: hvornår det individuelt kan være rimeligt at støtte et krav om asyl fra et menneske, som faktisk ikke ønsker at være aktiv i krigen.

Jeg vil også sige, at når et menneske i Bosnien-Hercegovina, Serbien, Montenegro, eller hvor det nu kan være, presses ind i at være krigsdeltager, og hvis vedkommende føler, at det er meningsløst at deltage i en sådan krig, føler, at det er det rene galimatias, ja, så er der ikke noget mærkeligt i, at et sådant menneske flygter til Tyskland eller til Danmark eller til et andet sted. Og det er min mening, at så bør vi i hvert fald give ham et midlertidigt ophold af humanitære grunde. Det må blive en praksis, der ikke er så fremmed for os, som man kan få indtryk af at den er, når man hører debatten i dag.

Jeg vil sige, at der bør ske en individuel behandling. I den retning er jeg også enig i den dagsorden, der er lagt frem. Det er klart, at man skal kunne sandsynliggøre, allerhelst bevise, at der foreligger en sådan tvingende grund, altså noget med, at man vil blive presset ind i krig, hvis man ikke flygter.

Jeg håber og ønsker, at der vil udvikle sig, jeg havde nær sagt en retspraksis, men jeg vil så nøjes med at sige en praksis, for nævnet er jo ikke en egentlig retsinstans, og at denne praksis kan virke i retning af mere forståelse for, at også ikkekrigsdeltagelse kan være et argument for at få opholdstilladelse eller måske endda asyl. Jeg siger altså ikke, at alle automatisk kollektivt skal have en ret til at få asyl, men jeg siger bare, at det bør også være et vigtigt element i de afgørelser, i de overvejelser, der finder sted, inden man meddeler resultatet.

Jeg mener, at det, man kan frygte, er, at de forsikringer om, at der intet – eller næsten ingenting – sker, kommer fra folk, der måske repræsenterer et eller andet i et stort, splittet land, der er i opløsning, og ingen kan sige noget om, hvor pålidelige sådanne oplysninger er; jeg er derfor tilbøjelig til at tro, at vi meget nemt kan komme til at diskutere præcis det samme som i dag, men med en anden holdning, i løbet af måske tre måneder eller et halvt år.

[Anker Jørgensen]

Men altså: Min opfattelse er, at dagsordenen egentlig er meget god, men den behandler ikke det emne, der er på tapetet. Jeg vil derfor undlade at stemme for denne dagsorden og vil ikke stemme til nogen anden.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er glad for, at hr. Anker Jørgensen synes, at dagsordenen er rigtig for så vidt angår det, der står i den. Men, siger hr. Anker Jørgensen, der mangler noget. Vi bør ikke afvise ansøgere, som giver udtryk for, at de ikke vil deltage aktivt i krig. Jeg tror, det var ordret det, hr. Anker Jørgensen sagde.

Hr. Anker Jørgensen sagde også, at vi selvfølgelig ikke automatisk skal give asyl, men vi må altså ikke afvise mennesker, som kommer hertil, fordi de ikke vil deltage aktivt i krig. Og hr. Anker Jørgensen håber, at der vil udvikle sig en sådan retspraksis.

Mit svar til det skal være, at det er præcis den retspraksis, der er udviklet. Det var den, jeg støttede i mit indlæg. Jeg refererede den og støttede den og sagde, at sådan bør det fortsat være. Vi skal ikke afvise folk, hvis de er i risiko for at komme ind i aktiv krig.

Men sådan er situationen jo ikke for øjeblikket. Serbien er – det var der enighed om, det har fru Ebba Strange også givet udtryk for – ikke i krig for øjeblikket, så der er ikke risiko for, at disse mennesker kommer ind i aktiv krig.

Så føjer hr. Anker Jørgensen til sidst til, at vi måske om tre måneder kommer til at gentage denne debat. Ja, det vil jeg bestemt ikke udelukke. Ingen af os ved, hvordan dette rædselsforetagende i eks-Jugoslavien vil udvikle sig. Vi har vel alle vores håb om, at det vil udvikle sig i fredelig retning, men jeg skal ikke udelukke, at der kan opstå en situation, hvor Serbien handler anderledes, og hvor der kan blive tale om, at de mennesker, vi taler om i dag, kan blive tvunget i krig. Og så vil de efter den retspraksis, der er udviklet her i landet, heller ikke blive sendt tilbage; så vil de få tildelt asyl her i landet.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg har voldsom stor respekt for hr. Anker

Jørgensen og har altid haft det. Derfor må nogle ord, der kommer fra hr. Anker Jørgensen, selvfølgelig give stof til eftertanke.

Men for mig lød det, som om hr. Anker Jørgensen mere talte om serbere, der bor i Bosnien, end om serbere, der bor i Serbien, fordi netop dette med aktiv krigstjeneste jo er det, debatten i dag også har handlet om.

Jeg vil følge det op, som fru Dorte Bennedsen siger, ved direkte at spørge ministeren, om det ikke er korrekt, at hvis der sker en ændring i Serbien, således at tropper fra Serbien bliver udkommanderet til aktiv krigsdeltagelse i Bosnien eller i Kroatien, eller hvor det nu måtte være, vil der ske en anden vurdering af disse asylansøgere forhold enten via nævnet eller via ministerens mulighed for at give humanitær opholdstilladelse, altså at det, at der skete et skift, der kunne medføre en aktiv krigstjenestemulighed, ville føre til en anden vurdering.

Jeg gør meget ud af dette og ønsker meget at få slået et svar fast, for den myte må ikke brede sig, at vi sender mennesker tilbage til aktiv krigstjeneste. Og netop når et æret medlem som hr. Anker Jørgensen siger det, har det jo voldsom stor slagkraft ude i den offentlige debat. Derfor mener jeg, det er vigtigt, at ministeren får manet dette i jorden. Vi sender ikke folk tilbage til aktiv krigstjeneste, og hvis forholdene ændrer sig på stedet, således at de kan risikere det, vil der også ske en ny vurdering af de asylansøgere, der så måtte komme.

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg synes ikke, at SF skal have utak for, at de rejser denne forespørgselsdebat, og jeg vil også gerne sige tak til ministeren for den redegørelse, vi fik i starten af debatten.

Når jeg deltager i denne debat, kommer det af, at Europa-Parlamentet blev noget forbavset over, at der kom en meddelelse fra Danmark om, at 400 af desertørerne skulle udvises fra Danmark til det tidligere Jugoslavien. Det faldt Parlamentet for brystet, og jeg tænkte: Det kan ikke være rigtigt. Jeg ringede til København og fik bekræftet, at sådan var de officielle udtalelser fra den danske regering, fra myndighederne på det tidspunkt: at 400 skulle udvises.

På den baggrund blev der lavet nogle resolutionsudkast, hvor man anmodede Danmark om at lade være med at udvise disse desertør-

[Niels Anker Kofoed]

rer. Jeg kan sige, at et meget stort flertal, samtlige grupper, tilsluttede sig, at man skulle anmode Danmark om at lade være, fordi Danmark som et af de få lande i Unionen havde den praksis at udvise desertører. Det var baggrunden.

Der var ganske vist en passus om, at man også kunne opfordre andre til at desertere, og dermed kunne man standse krigen i det tidligere Jugoslavien. Det sagde jeg nej til, for selv om der kommer 200.000 desertører, er der måske 600.000 tilbage til at slås alligvel, så krigen ville ikke blive afbrudt på grund af den passus.

Det fundamentale for mig var, at jeg var meget forbavset over, at den danske regerings praksis nu var, at desertører skulle udvises til lande, hvor man ikke kunne garantere deres sikkerhed. Derfor reagerede jeg måske lidt kraftigt.

Men jeg er glad for, at vi fik en debat om disse ting, for det viser sig jo, at der er behov for at diskutere, om den praksis, Flygtninge-nævnet nu anvender, og som er baseret på tidligere dansk lovgivning om midlertidigt ophold, er rigtig. Flygtninge-nævnet kan jo kun administrere ud fra den lovgivning, som Folketinget har vedtaget, og jeg kan da spore en vis usikkerhed hos de forskellige ordførere med hensyn til, om vi har helt ret i det synspunkt, vi hidtil har haft. Derfor synes jeg, det er godt, at vi fik den debat.

Jeg er imod særlovgivning, for jeg mener ikke, man skal have særlovgivning. Jeg var meget imod særlovgivningen for to år siden, og så kan jeg selvfølgelig polemisk sige, at regeringen kan være glad for, at der nu er en anden opposition, end der var dengang. For hvordan havde det været, hvis Socialdemokratiet og De Radikale havde været i opposition nu? Havde de så været så afbalancerede i deres argumentation, som de er nu? Havde man så ikke henvist til, at der skulle en særlovgivning til, en ændring af lovgivningen?

Jeg stiller dette spørgsmål, men jeg er vældig glad for, at ministeren nu beklager, at man lavede denne særlovgivning, og at man ikke nu er interesseret i at lave en særlovgivning. Det mener jeg heller ikke man skal. Jeg mener, at man måske skal se på, om lovgivningen er rigtig nok, om den, som hr. Anker Jørgensen rigtigt sagde, tager højde for den situation, vi nu er kommet i. Jeg spørger mig selv, om myndig-

hederne i Danmark tror på de serbiske myndigheder, for Milosevics regerings regime tror vi jo ikke på i alle forhold. Hvorfor lægger man så så meget vægt på disse myndigheder i dag? Endelig kan man sige, at i et land, der er i et sådant kaos, er myndighederne måske ikke dem, der har kommandoen overalt; de, der har en kalashnikov, har måske større myndighed, end de andre har.

Men må jeg lige sige til sidst, hr. formand, at jeg vil undlade at stemme til det af flertallet fremsatte dagsordensforslag.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg skal bestemt ikke forsvare de partier, der i sin tid gik ind for særlovgivningen; det kan de godt selv. CD gjorde det som bekendt ikke. Men jeg synes, hr. Niels Anker Kofoed skal passe en lille smule på med at skyde andre i skoene, at de skifter mening, når hr. Niels Anker Kofoed sættes i relation til det flygtningesynspunkt, som Venstre normalt kører frem med. For der er jo et stort skisma mellem det, hr. Niels Anker Kofoed siger her i dag, og det, vi har hørt i flygtningedebat efter flygtningedebat fra partiet Venstre, og som hr. Niels Anker Kofoed, så vidt jeg ved, ikke har taget afstand fra før, nemlig et ønske om at begrænse antallet af flygtninge i Danmark.

Det, jeg gerne vil spørge hr. Niels Anker Kofoed om, er, om dette meget idealistiske synspunkt, som hr. Niels Anker Kofoed har, og som bestemt er rosværdigt, også betyder, at man fra Aserbajdsjan, fra Armenien, fra Georgien, fra Somalia, fra Campuchea og alle de andre steder, hvor FN er kommet med fordømmelser på den ene eller den anden måde af ting, der skete, skal have flygtninge med den begrundelse, at de er militærnægtere, for så mener jeg nok, at der er et endnu større skisma mellem Venstres traditionelle flygtningepolitik og det, hr. Niels Anker Kofoed står for her i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg har megen respekt for hr. Niels Anker Kofoeds helt tydelige bekymring for den skæbne, som venter de serbiske desertører eller militærnægtere eller asylsøgere, som nu bliver

[Elisabeth Arnold]

sendt tilbage til Serbien, og jeg har også meget respekt for den tvivl, som hr. Niels Anker Kofoed tilsyneladende er gerådet i.

Men det kan jo ikke være rigtigt, når hr. Niels Anker Kofoed siger, han er imod særlovgivning, og Venstres ordfører i dag fuldkommen har afvist enhver særlovgivning fra en samlet Venstregruppe, at hr. Niels Anker Kofoeds ønsker for de serbiske asylsøgere, som det er udtrykt i dag, så kun kan opfyldes ved en særlovgivning. Hr. Niels Anker Kofoed må vælge. Enten vil han gå ind for en særlovgivning og dermed adskille sig fra sit partis ordfører, eller også må han sige: Mine ønsker kan ikke opfyldes!

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg forstår meget vel hr. Niels Anker Kofoeds bekymringer over disse sager; jeg tror, det er en bekymring, der deles af i hvert fald langt det overvejende flertal i denne sal. Men jeg må indrømme, at jeg ikke rigtig forstår hr. Niels Anker Kofoeds handlemåde, for det blev understreget meget kraftigt her, at man ikke ønsker en særlovgivning. Jamen hvad vil hr. Niels Anker Kofoed så med den resolution fra Europa-Parlamentet, som jeg forstår han ret meget har været drivkraften bag, og hvori man siger, at Danmark skal ikke udvise desertører? Hvis vi skulle følge resolutionen, skulle vi altså give dem opholdstilladelse, og det ville blive via en særlovgivning.

Jeg kan ikke rigtig se sammenhængen mellem det, hr. Niels Anker Kofoed har gjort i forbindelse med den pågældende resolution, og det, hr. Niels Anker Kofoed siger her i dag; det vil jeg egentlig gerne have en forklaring på. Jeg forstår meget vel bekymringen om problemstillingerne, for der er grund til at være bekymret over stort set alt, hvad der omhandler forholdene i det tidligere Jugoslavien.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Må jeg først sige til hr. Peter Duetoft, at jeg måske har udtalt mig lidt uklart med hensyn til resolutionen i Parlamentet. Jeg går ikke ind for, at alle desertører skal ind i Danmark. Jeg er fuldstændig enig i udlændingeloven. Vi kan jo ikke løse alverdens flygtningeproblemer,

deri er jeg enig. Det, jeg er gået imod, er, at man udviser dem, der er her. Det er det, der falder mig for brystet. Derfor siger jeg, at hvis vores lovgivning skal korrigeres, så man undgår dette, synes jeg, man skal gøre det. Det, jeg taler om, er ikke særlovgivning, men at den lovgivning, vi har, ikke er tilstrækkelig til, at Flygtningenævnet kan opfylde de ønsker, vi har. Det er derfor, jeg synes, at debatten er meget fornuftig, for her kan vi måske få afklaret, hvordan holdningerne er. Hvordan løser vi det, som man meget rigtigt siger er et overordentlig vanskeligt spørgsmål? Hvordan afgrænser man problemet? Hvordan løser man problemet?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kan godt forstå hr. Niels Anker Kofoeds sidste spørgsmål om, hvordan vi løser problemet, for hr. Niels Anker Kofoed har ikke anvist nogen muligheder for at løse problemet. Hvis vi skal lave en ændring til den eksisterende lovgivning, skal det enten være en særlovgivning, der tager hensyn til denne specielle gruppe asylsøgere, eller også skal det være en generel lovgivning, der også giver asyl til alle mulige andre militærnægtere og desertører i hele verden, og hr. Niels Anker Kofoed kan så selv vælge.

Men det er altså også et problem, som hr. Niels Anker Kofoed bør diskutere med sin gruppe.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i den sidste meningsudveksling, for der er næppe nogen tvivl om, at mange mennesker – herunder også vi, der er politikere – egentlig havde håbet, at problemstillinger af denne art på en eller anden måde kunne klares administrativt. Det var også derfor, jeg startede med i kort form at citere en række af de mange henvendelser, jeg har fået om dette, som i virkeligheden kan koges sammen til én sætning: Find dog på et eller andet!

Dette »find dog på et eller andet!« ville betyde, som jeg også sagde i mit første indlæg, at hvis man skulle gøre det administrativt, skulle man klart bøje den lovgivning, der er, man skulle være kreativ i brugen af reglerne, man skulle lave det, som jeg kaldte for en omvendt

[Indenrigsministeren]

tamilsag, det vil sige, at man gik ud over det, der er dækning for i lovgivningen – om end her i et positivt øjemed.

Jeg vil gerne understrege meget klart, at så længe jeg sidder som minister på dette område, vil lovgivningen ikke blive bøjet hverken i positivt eller negativt øjemed. Derfor er der kun to muligheder tilbage, der kunne opfylde hr. Niels Anker Kofoeds ønsker: at vi laver en særlig lovgivning enten i form af en ændring af jugoslaverloven for at klare lige præcis denne her situation, eller at vi laver en generel, ny regel i udlændingeloven, der automatisk giver adgang for militærnægtere eller militærunddragere.

Hr. Niels Anker Kofoed siger, at han vil ikke have særlovgivning. Der er ingen tvivl om, at det er et ord, der er blevet belastet, men ikke desto mindre er den eneste måde at opfylde det ønske, der blev givet udtryk for både fra hr. Anker Jørgensen og fra hr. Niels Anker Kofoed, en særlig lovgivning, der er skræddersyet til præcis denne situation. Selv om man ikke bryder sig om udtrykket, ændrer det overhovedet ikke noget ved kendsgerningerne.

Hr. Niels Anker Kofoed sagde også, at det, der havde bragt Europa-Parlamentet ud af fatning – det var måske ikke helt det udtryk, der blev brugt, men havde gjort dem dybt chokerede – var, og jeg citerer: at den danske regering havde besluttet at udvise 400 serbiske militærnægtere.

Det har den danske regering aldrig nogen sinde besluttet. Der er truffet beslutning i Flygtningenævnet om, at tre ikke kunne få opholdstilladelse. Deraf har den ene og vedkommendes familie, i alt fem personer, efterfølgende fået humanitær opholdstilladelse.

Til det, at man kan gå så meget galt med hensyn til den måde, vores lovgivning er skruet sammen på, når det gælder udlændinge, at man kan blive vildt konsterneret over, at regeringen skulle have besluttet et eller andet, kan jeg kun sige, at hvis det virkelig var sådan, at den danske regering havde truffet den beslutning, så var der grund til at sende bud efter både politi og brandsprøjter og Europa-Parlament og alt muligt andet, for det ville klart være i strid med alle gældende regler. Så det, der vel i virkeligheden ligger i hr. Niels Anker Kofoeds holdning, er, at han ikke har tillid til Flygtningenævnet. Man vil ikke affinde sig

med den meget grundige behandling, der finder sted, men det, der så skulle til for at rette op på det, må altså ikke hedde en særlovgivning.

Fru Ebba Strange sagde, at det, som vi skal have, bare er en lille bitte ændring af en enkelt paragraf i jugoslaverloven. Det får det jo til at lyde meget enkelt. Når det ikke er så enkelt, er det blandt andet, fordi man – hvis man nu skal gå ind på fru Ebba Stranges tankegang – bliver nødt til at tage stilling til, om det kun skulle omfatte de serbere, der er i Danmark i dag, og som enten fra starten eller – som de fleste af dem – på et senere tidspunkt påberåber sig militærnægtelse som en af årsagerne til at søge asyl. Skal det kun være dem, det drejer sig om? Eller skulle det også dreje sig om de serbere, der måtte komme senere? Jeg synes i hvert fald, at det er et spørgsmål, det er nødvendigt at overveje, hvis man skulle gå ind på den tankegang.

Så vil fru Ebba Strange uden tvivl sige: Nå ja, men der er jo visumpligt over for Serbien, så der kommer vel ikke nogen. Men hvis man lavede en ændring af jugoslaverloven, altså en særparagraf til de serbiske militærnægtere, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at der meget hurtigt fra Sverige ville komme et større antal serbiske militærnægtere. Der har man nemlig truffet beslutningen. I øjeblikket sender de imellem 400 og 500 serbere tilbage om ugen. Mon ikke der ville være et meget stort antal af dem, der dukkede op i Danmark via den meget lette adgang, der er imellem de to lande?

Om man kan også stille sig spørgsmålet: Hvad med folk, der i øvrigt kommer fra andre lande og påberåber sig noget tilsvarende, men som er serbere, fordi de nu engang er født dér? Dette blot et par eksempler, fordi jeg gerne vil illustrere, at det altså ikke er så enkelt som det dér med en lille bitte bitte paragraf.

Derudover tror jeg også, at vi narrer os selv, hvis vi tror, at det, at vi lavede en lille bitte paragrafændring her, ikke også vil få afsmitende virkning næste gang og næste gang igen, der opstår nogle, jeg vil ikke sige tilsvarende situationer, lad mig så kalde det sammenlignelige situationer. Vi skal se i øjnene, at det, vi ville gøre nu, hvis vi skulle følge opfordringen fra SF, ville være, at vi introducerede til efterfølgelse senere – om end så også ved særlige lovgivninger – det nye princip i dansk udlæn-

[Indenrigsministeren]

dingelovgivning, at det, at man ikke vil bære våben, giver adgang til ophold her. Jeg synes, at vi skal være så klarsynede, at vi ser i øjnene, at det er dét skridt, vi så ville tage, i stedet for blot at sige, at det vil vi bestemt nemt kunne begrænse til bare denne ene situation.

Jeg lagde mærke til, at fru Ebba Strange flere gange brugte udtrykket: Det, der finder sted i det tidligere Jugoslavien, er en enestående situation. Jeg er helt enig i, at – ja, lad mig bare kalde det det humanitære mareridt, der finder sted i det tidligere Jugoslavien, gudskelov ikke er noget, der sker ret ofte. Men med den ustabilitet, som vi ser ikke alene andre steder i vores egen verdensdel, men bestemt også uden for vores egen verdensdel, kan vi ikke påstå, at der ikke kommer tilsvarende situationer, hvor vi så bliver nødt til at agere på præcis samme måde. Så at forestille sig, at dette kun gælder det antal flygtninge, der er tale om i dag, mener jeg ikke er realistisk.

Så var hr. Peter Duetoft inde på begrebet civil ulydighed og de opfordringer, der har været til, at man personligt skal skjule eller medvirke til at skjule folk, der ikke har ret til at opholde sig her i landet. Til det vil jeg sige: Det er klart lovbrud! Det er simpelt hen ulovligt, og jeg synes i øvrigt, at udtrykket civil ulydighed er ilde anbragt i denne sammenhæng. Civil ulydighed er noget, som man bruger på en helt anden type situationer end den, der er tale om her, nemlig at man ikke synes, at det er en rimelig afgørelse, der er truffet i en konkret sag i forbindelse med Flygtningenævnets arbejde. Så jeg vil gerne advare imod, at man skiber sig ind på en eller anden form for glorificering af den ulovlighed, det ville være, hvis man er med til at skabe ophold for mennesker, der ikke har ret til at være her i landet.

Jeg er enig i en lang række af de synspunkter, som regeringspartiernes ordførere kom med – nej, jeg er enig i dem alle sammen, skal jeg måske sige. Der er fra en række af de øvrige ordførere også blevet sagt fornuftige ting, som jo også afspejler sig i, at man står sammen om den dagsorden, der er foreslået. Konstateringen af, at vi her står over for at skulle fastholde principperne i vores nuværende lovgivning, når det gælder udlændinge, er jeg glad for. Det er jeg, fordi vi alt andet lige i så labile situationer, som der jo altid må være, når det drejer sig om flygtningeproducerende lande, har en me-

get høj grad af retssikkerhed i vores system for udlændinge.

Den er så stor, at jeg kan sige, at hr. Anker Jørgensen ikke har ret, når han skildrer det på den måde, at de, der måtte blive sendt tilbage fra Danmark i følgeskab med en 400-500 fra Sverige om ugen, vil blive sendt i krig. Det har hr. Anker Jørgensen ikke ret i. Hvis det var sådan, at de ville blive det, ville de få asyl i Danmark. Det er netop den situation, vores lovgivning sikrer, og derfor er den bekymring, hr. Anker Jørgensen har, allerede samlet op i den lovgivning, der fungerer.

At vi så derudover i en række tilfælde også har den humanitære opholdstilladelse, der bruges i nogle andre situationer, er en anden sag. Man kan altså ikke klare det problem, hr. Anker Jørgensen ser, bedre, end det sker med den nuværende lovgivning.

Så kan man på andre præmisser tage stilling til de små børn som i den sag, jeg nævnte i min indledning her tidligere på dagen. F.eks. kan en kombination af embargo og streng vinter udløse, at der bliver givet en humanitær opholdstilladelse. Men der er ingen grund til at frygte, at de, der ikke får ophold i Danmark, bliver sendt i krig imod brødre, hvad jeg godt forstår man har kaldt det.

Den sidste ting var et direkte spørgsmål fra hr. Peter Duetoft. Jeg har allerede været inde på det i det, jeg netop har sagt, men for at der ikke skal herske nogen tvivl, kan jeg besvare det på den måde, at i det øjeblik der teoretisk ville opstå den situation, at folk blev sendt direkte ud i aktive krigshandlinger, er det en helt anden diskussion. Det ville da naturligvis omgående påkalde sig Folketingets og Retsudvalgets og regeringens og alle mulige andres bevågenhed. Derfor er der al mulig grund til at føle sig forsikret om, at man også løbende vil blive holdt orienteret, hvis der sker ændringer i forholdene, som vi kender dem i dag, og som er baggrunden for de beslutninger, der er truffet i Flygtningenævnet, og det beslutningsgrundlag, som jeg som indenrigsminister har for at give humanitær opholdstilladelse.

Jeg vil godt slutte med at sige, at egentlig har det været en god debat, fordi vi – det føler jeg i hvert fald – ikke har fået snakket os særlig langt væk fra hinanden. Det, der ligger imellem, er vel en konkret forskel i vurderingen af de vilkår, de pågældende ville komme til at un-

[Indenrigsministeren]

derkaste sig, hvis de bliver sendt tilbage, eller når de bliver sendt tilbage – de af dem, der bliver det. Den store omhu, som Flygtningenævnet udviser i brugen af kilder, indsamlingen af oplysninger, finder jeg betryggende.

Der var en taler, der sagde – var det hr. Anker Jørgensen? – at man havde vanskeligt ved at forstå, at der nu skulle være så stor tillid til de officielle myndigheder i Serbien.

Jamen det er der da heller ikke, og det er også baggrunden for, at man bygger på et meget vidt forgrenet net af kilder, herunder i udpræget grad også de humanitære organisationer. Derfor har vi en lang række eksempler på, at nye oplysninger, der kastes på bordet via de humanitære organisationer, omgående giver anledning til, at man nyvurderer eller stopper sager. En del af disse sager har været stoppet i et halvt år, fordi der kom en ny oplysning på bordet. Den er nu blevet afkræftet. Nu ved vi også, hvad straffen er for folk, der vender tilbage fra udlandet, og som har været militærundvigere.

Jeg vil gerne gentage, at i den ene sag, man har fået viden om, blev der givet et halvt års betinget fængsel, og det er noget andet end det billede, man har forsøgt at piske op i pressen, nemlig at man sender folk tilbage til dødsstraf, og at man også samtidig sender dem direkte ud i ildlinjen til at kæmpe imod deres fæller. Var det tilfældet, ville man få opholdstilladelse i Danmark, det ville vores lovgivning garantere. Da det ikke er tilfældet, får man ikke automatisk ophold i Danmark, men man får sin sag konkret og individuelt vurderet i to instanser. I nogle tilfælde vil man måske også gå til ombudsmanden derefter, og nogle vil så klage til Indenrigsministeriet med henblik på humanitær opholdstilladelse.

Ret meget større sikkerhed tror jeg ikke det er muligt at skabe, heller ikke for hr. Anker Jørgensen.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne takke for den seriøsitet, med hvilken man er gået ind i den debat, vi har rejst her i dag.

Jeg kan ikke sige, at jeg har nået SF's mål med at rejse debatten. Jeg kan sige, at når vi er færdige med debatten om et øjeblik, har vi præcis den samme retsstilling, som vi havde, da vi startede debatten: Hvis Flygtningenæv-

net skønner, at militærnægtelsen skal spille en væsentlig rolle i vurderingen af asylgrundlaget, vil den komme til det, og hvis der kun er militærnægtelse som grundlag for asylsøgningen, så vil folk ikke få asyl. Og det vil de ikke, fordi det er konstateret, at Serbien ikke er i krig, og fordi man åbenbart nu har ét tilfælde, hvor én, der er sendt hjem til Serbien fra udlandet, har fået et halvt års betinget fængsel. Det bygger man det på.

De seneste notater, jeg havde – jeg kendte ikke den sag, før jeg nu hørte om den fra ministeren – er fra oktober 1993, og dér kan man kun fra Dansk Flygtningehjælps side konstatere, at trods ihærdige forespørgsler har man ikke kunnet få konkrete oplysninger om tilfælde af retsforfølgelse af militærunddragere, der vender tilbage fra udlandet. Men nu har man altså det ene.

Jeg må jo så bare håbe og ønske, at de slipper godt fra det, de, der bliver sendt hjem – for deres egen skyld. Den signalværdi, der lå i at gøre som Frankrig, som Holland, som en række tyske delstater, som Schweiz, som Ungarn, nemlig ikke at sende dem hjem, vil man altså ikke udnytte med alle de begrundelser, vi nu har hørt i hele debatten. Det beklager jeg, og jeg betragter det som et håndslag til Milosevic: Få du bare dine soldater hjem igen, så kan de jo da bruges, når der viser sig en lejlighed, og vi skal i hvert fald ikke holde på dem her.

Det må jeg tage til efterretning. Sådan endte den debat. Og jeg er da glad for, at hr. Lysholm Christensen og andre har så stor tillid til de serbiske myndigheder, som de har givet udtryk for her.

Indenrigsministeren havde sådan lidt morsomme bemærkninger om den lillebitte paragraf, jeg ville have ændret, i lov om midlertidigt ophold til folk fra det tidligere Jugoslavien. Det kan godt være, jeg har brugt udtrykket lillebitte paragraf, det ved jeg ikke, jeg har ikke skrevet nøjagtig ned, hvad jeg sagde.

Men hvis man havde villet, kunne man selvfølgelig have gjort det, og man kunne have brugt UNHCR's formuleringer af, hvem det var, man skulle give opholdstilladelsen til. Det har man ikke villet, og det kan jeg ikke gøre mere ved i dag i hvert fald. Så må vi se, hvordan det hele udvikler sig, og hvad der sker i løbet af et par måneder. Det har alle jo lovet at følge nøje med i.

[Ebba Strange]

Men der er noget, jeg godt vil slå en pæl igennem ved denne her lejlighed. Det er blevet nævnt af flere, senest af ministeren, og det er: Det vil få afsmittende virkning.

Jeg bliver nødt til at spørge: Har den midlertidige lov, vi har lavet, og den særlov, vi har lavet for folk, der er kommet herop fra Bosnien-Hercegovina, også afsmittende virkning, og skal den også gælde en lang række andre mennesker, der lever i lande, hvor der er borgerkrig? For det kunne jeg med lige så god ret spørge om, som om det, jeg foreslår, skulle have afsmittende virkning.

Jeg har selvfølgelig ligesom fru Dorte Bennedsen lagt mærke til, at to af tre sager er afgjort af et enigt nævn. Og når jeg så har sat mig til at studere, hvad forudsætningerne er for at kunne tage hensyn til militær unddragelse som asylgrund, så har jeg måttet skønne, at hvis der havde været tale om, at de skulle bruges til aktiv militærtjeneste, eller man vidste, at de ville få langvarige straffe, så havde de fået asyl, og det er derfor, jeg siger: O.k. men så er det dem, vi giver midlertidig opholdstilladelse og ikke asyl.

Fru Elisabeth Arnold sagde, at det er ulogisk at give asyl til dem, der ikke får asyl. Ja, det er det jo, og det startede jeg sådan set ikke bare min tale, men også min begrundelse med at sige. Jeg vil ikke gå ind og sætte spørgsmålstegn ved vores asylregler, og jeg vil ikke gå ind og få Folketinget til at pålægge nævnet noget. Det kan vi i øvrigt heller ikke. Det er også det, fru Birthe Rønn Hornbech siger, at så blander vi os i administrationen, og det må vi ikke, og det skal vi ikke. Det er præcis derfor, at jeg foreslår den midlertidige opholdstilladelse, for det kan vi i hvert fald, det har vi gjort før, så det ved vi at vi kan, og det er præcis derfor, at det var det, der var vores forslag.

Fru Elisabeth Arnold nævner de andre landes reaktioner og ser fortrøstningsfuldt på Sverige og Norge. Ja, jeg har altså lige remset de europæiske lande op, som ikke sender folk tilbage, og hvorfor jeg skulle have mere fortrøstning til Norge og Sverige, end jeg har til de andre lande, ved jeg ikke rigtig. Jeg holder mig altså til dem, som har den samme grundholdning til de her ting, som jeg har.

Mange af de bemærkninger, der kom fra regeringspartiernes ordførere, var de samme, så jeg skal ikke sige mere til det. Jeg skal bare

sige, at med hensyn til den dagsorden, der er foreslået af et flertal af partier, kan jeg tilslutte mig hvert eneste ord i den. Den kunne man have fået mig som medunderskriver af, hvis det ikke lige præcis havde været til denne her debat – i en hvilken som helst anden situation. Det er jo det, jeg selv går rundt og siger i verden: At vi har et godt asylsystem, når det drejer sig om at give individuelt asyl til forfulgte mennesker.

Denne her debat handlede imidlertid om noget andet. Den handlede om, hvorvidt ministeren ville overveje at give opholdstilladelse til folk, der flygtede fra militærtjeneste i Serbien og Montenegro, og det tager dagsordenen ikke stilling til. Den tager stilling til, at vi giver asyl på den måde, vi plejer at give asyl, og det vil sige, at nogle af militærnægterne får asyl, ikke fordi de er militærnægtere, men fordi der er andre grunde til, at de sikkert bliver forfulgt dernede, og andre får det ikke, så selv om det kan virke utrolig ulogisk – det er derfor, at det er vigtigt for mig at pointere det – så vil jeg anbefale min gruppe at stemme imod, selv om jeg er enig i hvert ord, der står, alene af den grund, at den falder helt ved siden af den debat, som SF har rejst i dag.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

Jeg har kun en enkelt bemærkning til indenrigsministeren, og det er, at jeg sagde ikke, at man ville føre dem tilbage til krigen osv. Jeg sagde, at der er stor usikkerhed om, hvad der kan ske. Måske var der andre, der sagde det, som jeg blev citeret for. Men der er usikkerhed om, hvad der kan ske, og vi baserer vores opfattelse af, hvad der kan ske, eller hvad der ikke sker, på nogle mennesker, der sidder og styrer et system og et samfund eller en række samfund, hvor man i virkeligheden nu er enormt splittet, og hvor samfundet er i opløsning, og man ved ikke, hvad det kan ende med. Det er truende nok, og det var det, jeg sagde, men i øvrigt synes jeg, at det har været en god debat.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er ikke så forfærdelig tit, det hænder, at jeg bliver forarget, og det hænder endnu sjæld-

[Dorte Bennedsen]

ner, at jeg bliver forarget på fru Ebba Strange, men det gjorde jeg faktisk for et øjeblik siden.

Fru Ebba Strange gik på talerstolen og sagde, at hun syntes, det havde været en sober debat. Det synes jeg faktisk også, og det tror jeg at alle, der har overværet debatten i hele dens længde, er enige med fru Ebba Strange i. Men jeg synes ikke, at det er sobert af fru Ebba Strange at gå op og sige, at det, bl.a. mit parti og en række andre partier har givet udtryk for her, ender med et håndslag til Milosevic. Jeg tvivler på, at fru Ebba Strange virkelig har ment det. Hun ved godt, tror jeg, hvad holdningen i hele dette hus er til, hvad der foregår, og hvad Milosevic står for.

For os har det handlet om at følge principperne i vores lovgivning. Fru Ebba Strange gav også udtryk for, at hun godt kunne forstå de sager, der var blevet afgjort i enighed, men hun ønsker altså en særlovgivning, som giver dem opholdstilladelse. Det er fru Ebba Stranges gode ret at have en sådan opfattelse. Jeg synes også, at vi har brugt megen tid og mange stilfærdige ord på at forklare, hvorfor vi ikke er enige i en sådan særlovgivning, men at sige, at den stillingtagen, vi har taget, vil være et håndslag til Milosevic, det var ikke ord, jeg havde ventet fra denne talerstol og slet ikke fra fru Ebba Strange.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Ebba Strange refererede til en passus i en af mine bemærkninger, hvor jeg efter sigende skulle have udtrykt fortrøstning ved, at Norge og Sverige anvendte samme afgørelser vedrørende de serbiske desertører og militærnægtere som Danmark.

Nej, jeg gav ikke udtryk for nogen form for fortrøstning. Jeg gav udtryk for en dyb foruroligelse over, at europæiske lande, der angivelig baserer deres udlændingelovgivning på præcis de samme internationale konventioner, træffer så forskellige afgørelser i de samme eller sammenlignelige sager. Det var foruroligelse, jeg gav udtryk for. Jeg nævnte blot Danmark, Norge og Sverige som eksempler på én type afgørelser, Holland og Tyskland som eksempler på andre afgørelser, og der findes endnu andre afgørelser også i Europa.

Jeg er foruroliget, og jeg ved, at den foruroligelse også deles af fru Ebba Stranges parti.

Den burde også deles af andre partier herinde, men der var mange ordførere, der slet ikke nævnte, at det var et problem, at de europæiske lande håndterer disse sager så forskelligt. Derfor mente jeg, at det var vigtigt at præcisere, at det også er et selvstændigt problem, som vi bør gøre alt for at få løst i den nærmeste fremtid.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg synes, det var betryggende, at ministeren sagde, at hun ikke ville bøje lovgivningen hverken i den ene eller den anden retning. Det må også betyde, at vi ikke skal diskutere enkeltpersoner igen i løbet af en 3-måneders-periode eller i løbet af en anden periode, sådan som jeg synes andre ordførere også inden for regeringspartierne har været inde på.

Men så må jeg sige til fru Dorte Bennedsen, som var forarget på fru Ebba Strange – jeg skal ikke blande mig i den forargelse – at jeg synes, fru Dorte Bennedsen i første omgang skulle lade sin forargelse gå ud over hr. Anker Jørgensen, som dog er hendes partifælle, og over hr. Niels Anker Kofoed, som åbenbart stemmer anderledes end sit parti til de dagsordener, der er lagt frem fra partiernes side.

Det må betyde, at de to personer, hr. Anker Jørgensen og hr. Niels Anker Kofoed, som vil undlade at stemme, vil noget andet, og hvad er det så? Det synes jeg vi mangler en forklaring på. Hvad vil hr. Niels Anker Kofoed? Vil hr. Niels Anker Kofoed have en særlovgivning? Hvad vil hr. Anker Jørgensen? Vil man have en særlovgivning på det her område?

Jeg synes ikke, man skal slippe af sted med at sige, at man bare undlader at stemme. Det er simpelt hen for nemt. Det er at stille sig selv op som de gode, og det er dem, der undlader at stemme til dagsordenerne. Så er der dem, der stemmer for dagsordenerne, det er de lidt mindre gode. Og så er der dem, der slet ikke er gode, det er dem, der stemmer imod begge dagsordener.

Det synes jeg ganske enkelt er så kritisabelt som noget.

Jeg synes, det er for nemt sluppet, og jeg synes måske nok, det er meget for nemt sluppet for hr. Niels Anker Kofoed, hvis parti, Venstre, ellers udadtil står for en ganske anderledes holdning. Hvad er det, man siger: Venstre ved

[Pia Kjærsgaard]

man hvor man har? Men det ved man så sandelig langtfra i mange, mange tilfælde.

Jeg synes, det er for nemt sluppet, og jeg synes, at når fru Dorte Bennedsen skælder ud på fru Ebba Strange, burde den balle også tildeles hr. Anker Jørgensen.

Anden næstformand (Grove):

Støjniveauet er meget højt.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg vil godt sige, at jeg mistænker ikke et øjeblik hverken Socialdemokratiet eller de andre regeringspartier eller for den sags skyld Venstre og Konservative, som er medforslagsstillere til dagsordenen, som nogle, der ønsker at bakke op bag Milosevic' politik. Jeg er helt overbevist om, at den fordømmelse, der er kommet til udtryk i de resolutioner, der er vedtaget i forskellige internationale forsamlinger, mener man.

Når jeg sagde det, jeg sagde, var det, fordi jeg bl.a. har været inspireret til denne her debat af fredsgrupper i Beograd, aktive folk, som bruger en meget vanskelig situation som oppositionsfolk i Beograd og siger: I gør os en bjørnetjeneste ved at sende dem tilbage, for Milosevic vil opfatte det på den måde, at så er det nok ikke så slemt med ham. Ganske vist må vi hverken få våben eller varer eller noget som helst, men vi må i hvert fald gerne få vores soldater hjem igen.

Det var det, der lå bag min bemærkning. Jeg beklager, hvis den er faldet for hårdt, men det var derfor, jeg kom med den. Jeg ved godt, jeg har sagt det, og nu har jeg så forklaret, hvad der lå i det.

Til fru Elisabeth Arnold må jeg sige undskyld. Den sidste del af sætningen kan jeg godt huske – det dér med foruroligelsen over den forskellige politik fra de forskellige lande – og den deler jeg. Det er en af grundene til, at SF's dagsordensforslag slutter med et forsøg på dog at komme overens mellem Europarådslandene.

Det første må jeg simpelt hen have misforstået på en eller anden måde. Det beklager jeg.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne sige tak til fru Ebba Strange for det svar, jeg fik her. Jeg er glad for, at det havde det indhold, det havde.

Og så en enkelt bemærkning til fru Pia Kjærsgaard, som gav mig gode råd om, hvorvidt jeg skulle blive forarget, og i givet fald hvem jeg skulle blive forarget på.

Hvis fru Pia Kjærsgaard havde hørt efter, ville hun have opfattet – håber jeg da i hvert fald – at jeg indtil flere gange fra denne talerstol har spurgt både hr. Anker Jørgensen og hr. Niels Anker Kofoed om svar på, hvad det egentlig er, de vil. De ønsker på den ene side ophold til de herværende serbiske asylansøgere, der giver militærnægtelse som grund, men de ønsker på den anden side ikke, at militærnægtelse skal give asyl i almindelighed, og de ønsker slet ikke særlovgivning.

Jeg har ikke fået svaret, men jeg har faktisk stillet spørgsmålene flere gange i løbet af denne eftermiddag.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Til fru Dorte Bennedsen vil jeg bare sige, at det bedste ville være, hvis man havde fælles regler inden for Unionen. Danmark indtager en særstilling. Vi har ikke som de andre en særlig regel om, hvordan man udviser desertører. Det, jeg gerne vil have, er, at man tillemper den særlovgivning, man har lavet om Jugoslavien, så man ikke udviser desertørerne. Så vi er på linje med de andre Unionslande.

Jeg håber, debatten kan inspirere til, at man får ændret den særlige lov om Jugoslavien således, at desertørerne ikke bliver udvist – til krigstjeneste eller til noget, der er værre.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg skylder fru Elisabeth Arnold et svar. Det var nemlig meget relevant, da der blev rejst nogle synspunkter om den forskellighed, der er imellem de europæiske landes lovgivning, og det var også det, som nu allersenest kom ind i debatten.

Derfor vil jeg godt give den oplysning, at den nuværende regering ikke forsømmer nogen lejlighed – hvor vi deltager i kredsen af Europarådslande i EF-kredsen, og hvor vi ellers er med i debatten i international sammenhæng – til at pege på nødvendigheden af, at vi begynder at tænke mere i fællesskab i Europa omkring flygtningespørgsmål.

[Indenrigsministeren]

Vi må i højere grad gøre os klart, at skal vi overhovedet klare de problemer – og her tænker jeg ikke bare på det tidligere Jugoslavien, men også på en lang række af de andre problemer, vi kan øjne konturerne af, og som kan komme fra Østeuropa – er der ingen vej uden om en langt mere bevidst fælles tænkning.

Derfor argumenterer vi for burden-sharing. Derfor argumenterer vi for, at man både i forhold til modtagelse af flygtninge – de konditioner, det sker på – og i forhold til, hvor mange man modtager, vælger at modtage fra konfliktområder. Det bliver en helt nødvendig ting at få sat på dagsordenen.

Derfor var jeg glad for, at det lykkedes på det rådsmøde, vi havde i sidste uge med justits- og indenrigsministrene, at få sat netop burden-sharing på arbejdsprogrammet for EF for 1994. Det var ikke noget kæmpeskridt, men det var dog et skridt i den rigtige retning. Den debat deltog vi helhjertet i i rådet, og det gjorde vi netop i erkendelse af, at debatten bliver nødvendig, hvis vi skal undgå uvejr, undgå sortepersillet de europæiske lande imellem om, hvem der skal modtage flygtninge.

Så var jeg glad for fru Dorte Bennedsens replik til fru Ebba Strange. Jeg mener, at den ordveksling meget godt illustrerer, hvor let debatter af denne karakter løber løbsk, hvor let man kan komme til at stå i den situation, at man indirekte tildigter sine debatpartnere nogle synspunkter, som de under ingen omstændigheder har.

Så derfor tænkte jeg, da fru Ebba Strange gik på talerstolen, at jeg var lige lovlig tidligt ude, da jeg kvitterede for den sobre debat. Jeg kan forstå, at det var sådan en halv fortalelse eller noget i den retning, og derfor vil jeg aldrig mere tænke på, at det er blevet sagt her fra SF's side, at det, denne regering gør, er at give et håndslag til Milosevic. Det mente man ikke. Det er jeg glad for man ikke mente, og så er den sag ude af verden, for det gør regeringen under ingen omstændigheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 18 af Dorte Bennedsen (S), Helge Adam Møller (KF), Birthe Rønn Hornbech (V), Peter Due-

toft (CD), Elisabeth Arnold (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 93 stemmer (S, KF, V, CD, RV og KRF) mod 17 (SF og FP); 2 (Anker Jørgensen (S) og Niels Anker Kofoed (V)) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 17 af Ebba Strange (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Forsknings- og teknologiministerens redegørelse af 26. november 1993 om forsknings- og teknologipolitik 93.

(Redegørelsen anmeldt 26/11 93. Redegørelsen givet 26/11 93. Meddelelse om forhandling 26/11 93).

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

I Socialdemokratiet er vi glade både for redegørelsen og den beskrivelse, der er med i bilaget, og for at få debatten her i dag.

350.000 arbejdsløse er en konsekvens både af den internationale udvikling og af dansk indenrigspolitik. Igennem 10 år har den borgerlige filosofi om, at det private initiativ kan løse alle problemer, og at den offentlige sektor skal begrænses, domineret. Med regeringsskiftet i januar er der heldigvis også kommet andre holdninger til den offentlige og den private sektor og ikke mindst til samspillet imellem dem.

Konsekvenserne af de skiftende borgerlige regerings politik kan aflæses i arbejdsløshedstallet, men langt alvorligere kan det aflæses i værdierne i vort samfund. Når en tredjedel af de unge ikke afslutter en uddannelse efter folkeskolen, når nogle unge danner bander og bliver voldelige, når ventelister til hospitalsbehandling er steget igennem årene, når gamle ikke får tilstrækkelig hjælp til at klare dagen og vejen, når udlændinge oplever dannelse af partier, hvis eneste formål er at sende dem ud af landet, så er det et udtryk for, at værdierne i vort samfund nedbrydes.